

દૈનિક મુંબઈ સમાચાર

R.N.I. No. 1568/1957 ★

મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થતું ■ સ્થાપના: ૧ જુલાઈ ૧૮૨૨ ■ પુસ્તક: ૨૦૫ ■ Volume 69 ■ Issue 160 ■ વિક્રમ સંવત ૨૦૮૨
નિજ જથ્થે વદ-૮ ■ મુંબઈ ■ MUMBAI SAMACHAR ■ www.bombaysamachar.com ■ 8 July 2026, Wednesday ■ REGD.No. MCS/058/2024-26

બુધવાર, ૮ જુલાઈ ૨૦૨૬, કિંમત ₹ ૧૦.૦૦

ઇન્ટરવલ પૂર્તિ

LIKE & FOLLOW:

/Mumbaisamachar4u

11 NIGHTS / 12 DAYS

Arctic

FINLAND | NORWAY | SWEDEN | ESTONIA

- સંપૂર્ણ પ્રવાસ દરમિયાન આપણા મહારાજ દ્વારા બનાવેલ સ્વાદિષ્ટ ભોજન (VEG & JAIN).
- ૨ ઇન્ટરનલ ફ્લાઈટ્સ ટૂર કોસ્ટમાં સામેલ.
- NORWAY ના TROMSO માં ૨ રાત્રિનો મુકામ સાથે માણો પ્રખ્યાત NORTHERN LIGHTS નો અદ્ભુત નજારો.
- ઓરિજિનલ GLASS IGLOO માં ૨ રાત્રિનો ઉતારો.
- KIRUNA માં ICE હોટેલની મુલાકાત.
- ICE BREAKER CRUISE સાથે થીજેલા સમુદ્ર પર FLOATING ની મજા.
- REINDEER RIDE માં ARCTIC CIRCLE CROSS કરવાની મજા માણો.
- TALLIN - BALTIC CITY ની GUIDED WALKING ટૂર.
- ૨ રાત્રી ROVANIEMI માં ઉતારો (SANTA CLAUS HOMETOWN).

INDIA ની એકમાત્ર કંપની જે 2018 થી 100% SUCCESS સાથે કરી રહ્યા છીએ ARCTIC ની આનંદમય ટુરો.

જે હવે બીજા COPY કરી રહ્યા છે

DEPARTURE DATES FOR 2026 - 2027:

DEC : 21 (ONLY 20 SEAT LEFT) & 22 |

JAN : 24 | FEB : 04, 15, 26 | MAR : 09

CONTACT US :

DHIREN RUPARELIA : +91 99305 49258

NAYAN SONI : +91 97570 25247

NIRAV MEHTA : +91 80822 78468

Where 'U' & 'V' meet to create memories.

ADDRESS : 1/A, PALM VIEW BUILDING, L.N. ROAD, NR. SWAMINARAYAN TEMPLE, OPP. VIDYALANKAR CLASSES, DADAR (E), MUMBAI - 400014.

CONTACT : +91 98927 20353 | info@uldestination.com | www.uldestination.com

Our 21 December Departure gives you the rare Opportunity to celebrate Christmas Night (25 December) in Rovaniemi - The Official Hometown of Santa Claus. Meet the Original Santa Claus at the famous Santa Claus Village & experience the true magic of Christmas in the heart of Finnish Lapland.

ICE HOTEL KIRUNA

SANTA CLAUS VILLAGE

DOG SLEDGE

બુધવાર, ૮ જુલાઈ ૨૦૨૬, કિંમત ₹ ૧૦.૦૦

ઈન્ટરવલ પૂર્તિ LIKE & FOLLOW: /Mumbaisamachar4u

સુરતમાં ભારે મેઘ ખાંગા થયા, બાર કલાકમાં બાર ઈંચ

the ultimate OLD GOLD UPGRADE

TODAY'S GOLD RATE

₹ 13,275/-

PER 1 GRAM OF 22K7 BIS HALLMARKED JEWELRY

DIAMOND JEWELLERY VVS-VS F-G QUALITY

ANTARA GOLD & DIAMONDS

DADAR BORIVALI 022 4041 5565 022 6811 5565

જળમગ્ન: સુરતમાં છેલ્લા બે દિવસથી પડી રહેલા એકદાર વરસાદને લીધે રસ્તાઓ પર પાણી ભરાઈ ગયાં છે.

આખા દક્ષિણ ગુજરાતમાં ભારે વરસાદ, નવસારીમાં પણ ૧૦ ઈંચ: કરંટ અને ડૂબી જવાથી બે દિવસમાં સાતનાં મોત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદ: વરસાદે સતત બીજા દિવસે સુરત શહેર અને જિલ્લાને ધમરોળ્યું હતું. સુરતમાં સવારે છ વાગ્યાથી સાંજે છ વાગ્યાના બાર કલાકમાં ૧૨.૨૪ ઈંચ વરસાદ વરસ્યો હતો. જ્યારે સુરત જિલ્લાના કામરેજમાં ૧૫.૮૭ ઈંચ વરસાદ વરસ્યો હતો અને પલસાણામાં ૧૪ ઈંચ વરસાદ વરસ્યો હતો. મહુઆમાં ૭.૮૩ ઈંચ વરસાદ નોંધાયો હતો. ત્યારબાદ નવસારીમાં પણ ૧૦ ઈંચ વરસાદ નોંધાયો હતો. સુરત, નવસારી, તાપી, ડાંગના અન્ય ૨૦ જેટલા તાલુકામાં ત્રણથી સાત ઈંચ જેટલો વરસાદ નોંધાયો હતો. સૌરાષ્ટ્રમાં મંગળવારે વરસાદે પોરો ખાધો હતો અને ગૌર-સોમાનથ, અમરેલી, જૂનાગઢમાં સામાન્ય વરસાદ વરસ્યો હતો. દરમિયાન સુરતમાં વીજળી પડવાને લીધે એક બાળકીનું મોત નિપજ્યાના અહેવાલો આવ્યા છે. આ સાથે કતારગામમાં ધાબા પર નહાવા ગયેલી બાવૈસ વર્ષની નવવધૂનું પડી જવાથી મોત નિપજ્યું છે. આ સાથે મંદિરના મુખ્ય ટ્રસ્ટી રામ સુરેશ પડિનું કરંટ લાગવાથી મોત નિપજ્યું હતું. જ્યારે પાલી (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

૨૦૦૮ અમદાવાદ સિરિયલ બ્લાસ્ટ કેસ ૩૮ આરોપીની ફાંસીની સજા બહાલ રખાઈ, ૧૧ને જનમટીપ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

અમદાવાદ: ગુજરાત હાઈ કોર્ટે મંગળવારે ૨૦૦૮ના અમદાવાદ સિરિયલ બ્લાસ્ટ કેસમાં સ્પેશિયલ કોર્ટના ચુકાદાને યથાવત્ રાખ્યો હતો. કોર્ટે ૩૮ દોષિતોને મૃત્યુદંડ અને ૧૧ અન્ય લોકોને આજીવન કેદની સજાની પુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી. ૨૬ જુલાઈ, ૨૦૦૮ના રોજ થયેલા બોમ્બ બ્લાસ્ટમાં ૫૬ નિર્દોષ માર્યા ગયા હતા અને ૨૪૦થી વધુ લોકો ઘાયલ થયા હતા. હાઈ કોર્ટે ગુજરાત સરકારને ૩૧ માર્ચ, ૨૦૨૭ સુધીમાં પીડિતોને વળતર ચૂકવવાનો પણ નિર્દેશ આપ્યો હતો. માર્ચ ગયેલા લોકોના પરિવારોને ૧૦ લાખ રૂપિયા ગંભીર ઈજા પામેલા લોકોને પાંચ લાખ રૂપિયા અને સામાન્ય ઈજા પામેલા લોકોને ૧ લાખ રૂપિયા આપવામાં આવશે. હાઈ કોર્ટના

ચુકાદા બાદ આરોપીઓ દ્વારા હાઈ કોર્ટમાં સુપ્રીમ કોર્ટમાં અપીલ કરવા માટે સમય માંગવામાં આવ્યો હતો. જેને ધ્યાને રાખી ગુજરાત હાઈ કોર્ટે પોતાના ચુકાદાના અમલ પર ત્રણ મહિનાનો સ્ટે આપ્યો છે. જેથી હવે ત્રણ મહિના સુધીના સમયગાળા દરમિયાન આરોપીઓ હાઈ કોર્ટે આપેલી સજાને સુપ્રીમ કોર્ટમાં પડકારી શકશે.

૨૬ જુલાઈ, ૨૦૦૮ના રોજ અમદાવાદમાં સિરિયલ બોમ્બ બ્લાસ્ટ થયા હતા, જ્યારે બે દિવસ પછી સુરતમાંથી ઘણા વણકૂટલા બોમ્બ મળી આવ્યા હતા. અમદાવાદ ક્રાઈમ બ્રાન્ચ દ્વારા કરવામાં આવેલી તપાસમાં ૧૦૦ થી વધુ આરોપીના નામ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાંથી ૭૮ આરોપીએ ટ્રાયલનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૨ માં, એક સ્પેશિયલ કોર્ટે ૪૮

આરોપીને દોષિત ઠેરવ્યા હતા અને અન્ય ૨૮ જણને નિર્દોષ જાહેર કર્યા હતા. ૨૦૦૮ના હુમલાઓમાં પહેલી વાર હોસ્પિટલોને નિશાન બનાવવામાં આવ્યા હતા. હુમલાખોરોના નામે મોકલવામાં આવેલા ઈમેલમાં દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે ૨૦૦૨માં ગુજરાતમાં ગોધરાકાંડ પછી થયેલા રમખાણોનો બદલો લેવા માટે આ બ્લાસ્ટ કરવામાં આવ્યા હતા.

કોર્ટે ૮ ફેબ્રુઆરી, ૨૦૨૨ ના રોજ આપવામાં આવેલા ૭,૦૧૫ પાનાનાં સ્પેશિયલ ચુકાદા સામેની અપીલો, તેમજ ૩૮ દોષિતને આપવામાં આવેલી અપીલો તપાસમાં ૧૦૦ થી વધુ આરોપીના નામ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા, જેમાંથી ૭૮ આરોપીએ ટ્રાયલનો સામનો કરવો પડ્યો હતો. ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૨ માં, એક સ્પેશિયલ કોર્ટે ૪૮

મુંબઈમાં રાહત, પાલઘરમાં આફત વસઈ, નાલાસોપારા, વિરારમાં પાણી હજીય ઓસરતાં નથી

મુંબઈ: દેશની આર્થિક રાજધાનીમાં મંગળવારે વરસાદનું જોર થોડું ઘટતા ભારે વરસાદમાં થોડી રાહત મળી હતી, પરંતુ પાલઘર જિલ્લામાં હજી પૂર જેવી સ્થિતિ હતી. વસઈ અને વિરાર વચ્ચેની ટ્રેનો મંગળવારે બપોર પછી બંધ કરી દેવાઈ હતી. મુંબઈથી ગુજરાત જતી ઘણી ટ્રેનો સુરતમાં ભારે વરસાદને લીધે અટકાવાઈ હતી. પાલઘર જિલ્લામાં વરસાદને સંબંધિત દુર્ઘટનામાં અત્યાર સુધી ૧૦ જણ માર્યા ગયા હતા. દરમિયાન, રત્નાગિરિમાં અનેક ભેખ ધસી પડવાની ઘટના નોંધાઈ (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

ગુજરાત જતી ટ્રેનો અટકાઈ: પાલઘર જિલ્લામાં દસનાં મોત

આ મુશ્કેલીનો અંત ક્યારે?: પાલઘર જિલ્લામાં છેલ્લા બે દિવસથી ભરાયેલાં પાણી કોઈ રીતે ઓસરી નથી રહ્યાં અને તેને કારણે લોકોને પારાવાર હાલાકી પડી રહી છે. (એજન્સી)

અમરનાથ યાત્રા શિક્ષક થયાના પાંચ દિવસમાં હિમલિંગ પીગળી ગયું

સુરેશ એસ. ડુગ્ગર

જન્મ : અમરનાથ યાત્રાનું પ્રતીક બરફનું શિવલિંગ આ વર્ષે યાત્રા શિક્ષક થયાના પાંચ દિવસની અંદર પીગળી ગયું. સત્તાવાર રીતે, ૧૦૦,૦૦૦ યાત્રાળુઓ પાંચ દિવસમાં ગુફા મંદિર પહોંચ્યા, જ્યારે બિનસત્તાવાર રીતે, આ આંકડો ૧,૫૦,૦૦૦ છે. પરિણામે, અમરનાથ યાત્રાનું પ્રતીક બરફનું શિવલિંગ, જે દર વર્ષે રક્ષાબંધન પહેલા ભક્તોના શ્વાસની ગરમી અને ગરમ હવામાનને કારણે ઝડપથી પીગળી જાય છે, તે ફરી એકવાર વિવાદનો મુદ્દો બની ગયું છે.

અમરનાથ યાત્રા શ્રાઈન બોર્ડના

અધિકારીઓએ પીગળવાની પ્રક્રિયાને નકારી કાઢી છે અને કહ્યું છે કે તે એક કુદરતી ઘટના છે, પરંતુ કાશ્મીરી પર્યાવરણવાદીઓ આ વાતથી અસંમત છે, તેઓ દલીલ કરે છે કે આનું કારણ નિર્ધારિત ક્ષમતા કરતાં વધુ શ્રદ્ધાળુઓને યાત્રામાં ભાગ લેવાની મંજૂરી આપવી છે.

છેલ્લા ઘણા વર્ષોથી, હિમલિંગના ઝડપથી પીગળવાને રોકવા માટે લેવામાં આવેલા પગલાં અપૂરતા સાબિત થઈ રહ્યા છે. હકીકતમાં, ગુફામાં શ્રદ્ધાળુઓના ઘસારાને કારણે બરફના શિવલિંગને નુકસાન થઈ રહ્યું છે, કારણ કે તે લાખો શ્રદ્ધાળુઓના ગરમ શ્વાસનો સામનો (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

'સિટ'ના અંતિમ અહેવાલ બાદ હું બધા આક્ષેપોનો જવાબ આપીશ: ચંપત રાય

રામ મંદિર ટ્રસ્ટનો ખુલાસો: ચંપત રાય અને અનિલ મિશ્રા હવે ટ્રસ્ટના સભ્ય નથી

અયોધ્યા: અયોધ્યાના રામ મંદિરના ચંદા-ચોરી અંગે સ્પેશિયલ ઇન્વેસ્ટિગેશન ટીમ (ખાસ તપાસ ટીમ, સિટ) તેનો અંતિમ અહેવાલ આપશે ત્યાર બાદ હું મારી સામેના બધા આક્ષેપોનો જવાબ આપીશ, એમ શ્રી રામ જન્મભૂમિ તીર્થક્ષેત્ર ટ્રસ્ટના ભૂતપૂર્વ મહામંત્રી ચંપત રાયે કહ્યું હતું.

રામસેવકોને હસ્તલિખિત પત્રમાં રાયે કહ્યું હતું કે મારી સામે 'પાયાવિહોણા આક્ષેપો' કરવામાં આવ્યા છે.

તેમણે વધુમાં કહ્યું હતું કે મેં આક્ષેપો પર મૌન ધારણ કરવાનું પસંદ કર્યું છે. ટ્રસ્ટની સામાન્ય સભા પહેલાં સિટનો વચગાળાનો અહેવાલ સુપરત કરવામાં આવ્યો હતો. પહેલાં આ અહેવાલને અંતિ ગોપનીય કહેવામાં આવ્યો હતો, પરંતુ પછી એને જાહેર કરવામાં આવ્યો હતો.

રાયે કહ્યું હતું કે એક વાર સિટ એનો અંતિમ અહેવાલ આપશે ત્યાર બાદ હું દરેક બાબતનો મુદ્દાવાર જવાબ આપીશ અને લોકો સમક્ષ આપું સત્ય આશરો.

સાત જૂને દાનમાં ઉચાપત પ્રકાશમાં આવી (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

અયોધ્યા: અયોધ્યાના રામ મંદિરના ચંદા-ચોરીના વિવાદને પગલે શ્રી રામ જન્મભૂમિ તીર્થક્ષેત્ર ટ્રસ્ટે મહામંત્રી ચંપત રાય અને ટ્રસ્ટી અનિલ મિશ્રાનાં રાજીનામાં સોમવારે સ્વીકાર્યાં હતાં. ટ્રસ્ટે મંગળવારે ફરી ખુલાસો કર્યો હતો કે મહામંત્રી ચંપત રાય અને ટ્રસ્ટી અનિલ મિશ્રા હવે ટ્રસ્ટના સભ્ય નથી.

ટ્રસ્ટના પશ્ચાત્ચી ગોવિંદ દેવગિરિએ કહ્યું હતું કે આ નિર્ણય ટ્રસ્ટના બંધારણને અનુરૂપ લેવામાં આવ્યા છે. સોમવારની બેઠકમાં તેમના રાજીનામાં સ્વીકારવામાં આવ્યા હોવાથી હવે તેઓ ટ્રસ્ટના સભ્યો નથી.

ટ્રસ્ટ ૨૨ જુલાઈની આગામી બેઠકમાં ઈન્ડિયન ફોરેસ્ટ સર્વિસના નિવૃત્ત થયેલા અધિકારી કૃષ્ણમોહનને કાયમ માટે ચંપત રાયના સ્થાને નિમવા કે નહીં એનો નિર્ણય લેશે. ગોવિંદ ગિરિએ કહ્યું હતું કે હાલમાં (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

ભારત વિસ્તારવાદમાં નહીં, પણ વિકાસમાં માને છે: મોદી

જાકાર્તા: ભારતના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ ઈન્ડોનેશિયાની સંસદને મંગળવારે સંબોધતા જણાવ્યું હતું કે ભારત વિસ્તારવાદમાં નથી માનતો અને વિકાસને પંથે આગળ વધી રહ્યો છે.

મોદીએ કહેલું આ નિવેદન હિંદ-પ્રશાંત મહાસાગરના વિસ્તારમાં ચીનના વિસ્તારવાદી વલણના સંબંધમાં અગ્નિ એશિયાના દેશોમાં વધેલી ચિંતાના સંદર્ભે મહત્વનું છે.

ભારતના વડા પ્રધાને ઈન્ડોનેશિયાના પ્રમુખ પ્રબોવો સુબિઆંતો અને ટોચના નેતાઓની હાજરીમાં ઈન્ડોનેશિયાની સંસદને સંબોધતા જણાવ્યું હતું કે ભારત અને ઈન્ડોનેશિયાના દ્વિપક્ષી સંબંધ વધુ દૃઢ બનાવવા પ્રયાસ કરાઈ રહ્યા છે. દુનિયા ભવિષ્યમાં ભારતના ૧૪૦ કરોડ અને ઈન્ડોનેશિયાના ૨૮ (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

ઈન્ડોનેશિયા બ્રહ્મોસ મિસાઈલ ખરીદશે

જાકાર્તા: ભારતના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદી અને ઈન્ડોનેશિયાના પ્રમુખ પ્રબોવો સુબિઆંતો વચ્ચેની વાતચીતના ફળસ્વરૂપ ભારત ઈન્ડોનેશિયાને બ્રહ્મોસ અને અક્ષ મિસાઈલ ઈન્ડોનેશિયાને આપશે અને ક્રિટિકલ મિનરલ (મહત્વની ખનીજ)ની પુરવઠા શુંખલા મજબૂત કરાશે. બન્ને દેશોએ ક્રિટિકલ મિનરલ્સ, ટેકનોલોજી, ખાદ્ય સુરક્ષા, દવા અને (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

મોદીને ઈન્ડોનેશિયાનો સર્વોચ્ચ અવોર્ડ

ભારતના વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીનું મંગળવારે ઈન્ડોનેશિયાના સર્વોચ્ચ અવોર્ડ 'બિન્તાંગ આદિપૂર્ણા'થી સન્માન કરાયું હતું. ઈન્ડોનેશિયાના પ્રમુખ પ્રબોવો સુબિઆંતોએ તેમને આ ચંદ્રક એનાયત કર્યો હતો. મોદીએ ભારત અને ઈન્ડોનેશિયા વચ્ચેની મિત્રતા દૃઢ બનાવવા કરેલા કાર્ય બદલ તેમનું આ સન્માન કરાયું હતું. ભારતના વડા પ્રધાનની ઓફિસે 'એક્સ' પર લખ્યું હતું કે મોદીજીનું આજે સવારે ઈન્ડોનેશિયાના સર્વોચ્ચ અવોર્ડથી સન્માન કરાયું હતું. આ સન્માન પરંપર તો કરોડો ભારતીયોનું છે. (એજન્સી)

દમાસ્કસમાં ફાંસના પ્રમુખ મેકોનની હોટેલની પાસે ઘડાકા

દમાસ્કસ: અહીં ફાંસના પ્રમુખ એમેન્યુલ મેકોન જે ફોર સિઝન હોટેલ ખાતે રોકાયા હતા, તેની પાસે મંગળવારે થયેલા અસંખ્ય ઘડાકામાં ઓછા ૧૮ જણ ઘાયલ થયા હતા.

સિરિયાના ગૃહ મંત્રાલયે સંબંધિત માહિતી આપતા જણાવ્યું હતું કે ફાંસના પ્રમુખ મેકોન સિરિયાના પ્રમુખ અહેમદ અલ-શારાને મળવા તેમના મહેલમાં પ્રવેશ્યા ત્યારે તેમની હોટેલ પાસે ઘડાકા થયા હતા. એમેન્યુલ મેકોન સલામત છે અને તેમણે સિરિયાના પ્રમુખ સાથેની બેઠક ચોંટાળી હતી.

અહેમદ અલ-શારા સિરિયામાં સત્તા પર આવ્યા પછી તેમને મળવા સિરિયા આવનારા મેકોન પશ્ચિમના દેશોના સૌપ્રથમ વડા છે.

ફાંસના પ્રમુખ એમેન્યુલ મેકોન તુર્કિયેના અંકારામાં આયોજિત 'નાટો'ના સભ્ય દેશોના નેતાઓની શિખર પરિષદમાં ભાગ લેવા જતાં પહેલાં સિરિયા આવ્યા હતા. આમ છતાં, મેકોનને હોટેલને બદલે ક્યાં લઇ જવાયા, તેની માહિતી આપવાનો સિરિયાના અધિકારીએ ઇનકાર કર્યો હતો. અહેમદ અલ-શારા સિરિયાના ૨૦૨૪માંના (જુઓ પાનું ૨) ▶▶

27 YEARS OF LEGACY NOW TRANSFORMING WITH UNIVERSITY

ADMISSIONS OPEN 2026-27

ATHARVA UNIVERSITY MUMBAI

Sunil Rane FOUNDER & CHANCELLOR

LLB 3 Years | BA LLB 5 Years Integrated

Approved by BAR Council of India

EXPERT FACULTY | CAREER OPPORTUNITIES

STRONG LEGAL FOUNDATION | PRACTICAL LEARNING

Toll Free No : 18002021192

022 4029 4949 | 77384 21035

admissions@atharvauniversity.org

www.atharvauniversity.org

Malad Marve Road, Charkop Naka, Malad (W), Mumbai - 400095

એક્સટ્રા અફેર

ભરત ભારદ્વાજ

feedback@bombsamachar.com

રામ મંદિરને મળેલી ચીજોનો હિસાબ, પારદર્શકતાની દિશામાં પહેલું પગલું

અયોધ્યા રામ મંદિરના દાનની ચોરીના વિવાદ વચ્ચે રામ મંદિરનો વહીવટ કરી રહેલા શ્રી રામ જન્મભૂમિ તીર્થ ક્ષેત્ર ટ્રસ્ટે ચંપત રાય અને અનિલ મિશ્રાનું રાજીનામું સ્વીકારી લેવાનું અને ચંપત રાયના સ્થાને કૃષ્ણ મોહનને નવા મહાસચિવ બનાવી દીધા. ચંપત રાય અને અનિલ મિશ્રાએ અઠવાડિયા પહેલાં જ રાજીનામાં ધરી દીધેલાં પણ ટ્રસ્ટના બંધારણની છટકાભરીનો લાભ લઈને બંને હોદ્દા પર ચીટકી રહેશે એવી આશંકા વ્યક્ત કરાતી હતી. સદ્દનસીબે એવું કહ્યું થયું નહીં તે ટ્રસ્ટના બંધારણ પ્રમાણે જ રાય ને મિશ્રાનાં રાજીનામાં સ્વીકારીને બંનેને રવાના કરી દેવાયા. ચંપત રાયના સ્થાને આવેલા કૃષ્ણ મોહન ઈન્ડિયન ફોરેસ્ટ સર્વિસ (IFS)ના ભૂતપૂર્વ અધિકારી છે અને અત્યારે ટ્રસ્ટી છે જ. કૃષ્ણ મોહનને વચગાળાની વ્યવસ્થાના ભાગરૂપે મહાસચિવ બનાવાયા છે જ પણ તેમણે શરૂઆતમાં જ બતાવેલા અભિગમને જોતાં રામ મંદિરનો વહીવટ પાટે ચડે એવી આશા જાગી છે.

કૃષ્ણ મોહનને સોંપી પહેલું પ્રશંસનીય કામ રામ મંદિરને મળેલી સોના-ચાંદી સહિતની ચીજોનો હિસાબ લોકો સામે મૂકીને કર્યું છે. રામ જન્મભૂમિ યજ્ઞવલ્કના કાર્યકર સંતોષ દુબેએ આક્ષેપ કરેલો કે, રામ મંદિરમાંથી લગભગ ૧,૨૫૦ કિલો સોનું, મોટા પ્રમાણમાં ચાંદી, હીરાજડિત અને અષ્ટધાતુ ઇંટો ગુમ થઈ ગઈ છે. ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૧ થી જુલાઈ ૨૦૨૨ સુધી રામ મંદિરના એકાઉન્ટ ઓફિસર રહેલા રાષ્ટ્રીય સ્વયંસેવક સંઘના સ્વયંસેવક મહિપાલસિંહે પણ કહેલું કે, રામ મંદિરમાં દાનમાં આવતા સોના-ચાંદીનો કોઈ લેખિત રેકોર્ડ રાખવામાં આવતો નથી. સોના-ચાંદી સહિતના ધાતુના દાનના કોઈ લઈને આ ચીજો ચંપત રાયને મોકલી દેવાતી હતી. ટિન્યુ આવીને બહુ લઈ જતો પછી બહુ ક્યાં જતું તેની કોઈને ખબર નથી. શિવસેનાના ઉદ્ભવ ઠાકરે રામ મંદિરમાં ગયા ત્યારે ચાર કિલો ચાંદીની ઈંટો ભગવાનનાં ચરણોમાં સમર્પિત કરી હતી. આ ચાંદી પણ મળતી નથી એવા આક્ષેપો થયા હતા.

બીજા પણ આક્ષેપો થયેલા અને તેના કારણે એવી શંકા ઊભી થયેલી કે, ચોરો રૂપિયા તો ઠામી જ ગયા પણ ભગવાનને દાનમાં મળેલી ચીજોને પણ છોડી નથી. ભગવાનના ધામમાં પણ ધાપ મારીને બહુ સગેવગે કરી નાંખ્યું છે. રામ મંદિર ટ્રસ્ટે આ આશંકાઓને નિર્મૂળ કરવા માટે દાનમાં મળેલી ચીજોનું રજિસ્ટર જાહેરમાં મૂકી

દીધું. એટલું જ નહીં પણ જે પાંચ ખાસ ચીજો ચોરાઈ ગઈ હતી તેને પણ લોકો સામે મૂકી દીધી. ટ્રસ્ટના બજાનથી ગોવિંદદેવ ગિરિએ સાફ શબ્દોમાં કહ્યું છે કે, અમારી પાસે આવી ૨૮૦૦ વસ્તુઓની યાદી ધરાવતું રજિસ્ટર છે અને બધી ચીજો સુરક્ષિત પણ છે તેથી ચિંતા કરવાની જરૂર નથી. અત્યારે અમે પાંચ ખાસ વસ્તુઓ ફક્ત નમૂના તરીકે બતાવવા માટે લાવ્યા છીએ પણ જરૂર પડશે તો બધી ચીજો રજૂ કરવાની પણ અમારી તૈયારી છે.

રામ મંદિર ટ્રસ્ટનું આ વલણ એકદમ યોગ્ય છે કેમ કે ધર્મસ્થાનનો વહીવટ પારદર્શક અને શંકાથી પર હોવો જ જોઈએ. આક્ષેપો થઈ રહ્યા છે કેમ કે રામ મંદિર સાથે સંકળાયેલા લોકો ચોરીના આરોપી છે અને જેમની જવાબદારી આ ચોરી રોકવાની હતી એ લોકોએ કશું ના કર્યું. રામ મંદિરના ટ્રસ્ટીઓએ ચંપત રાયને પ્રમાણિકતામાં સર્ટિફિકેટ આપવાનું પણ બંધ કરવું જોઈએ. ચંપત રાય કે તેમના મળિયા ચોરીમાં સામેલ છે કે નહીં તેની તપાસ એસઆઈટી કરી જ રહી છે. આ તપાસમાં કોણે શું ભૂમિકા ભજવી એ બહાર આવવાનું જ છે. આ રિપોર્ટ બહાર આવે એ પહેલાં ચંપત રાયની પ્રમાણિકતા શકાથી પર હોવાની વાતો કરીને ટ્રસ્ટીઓ એવી છાપ પાડી રહ્યા છે કે, તેમને ચંપત રાય સહિતનાં લોકોને છાવરવામાં રસ છે. તમે પોતે એવું કહો છો કે, કાયદો કાયદાનું કામ કરશે ત્યારે કાયદાનું કામ કરવા દો ને? તમે શું કરવા કાજ બની રહ્યા છો?

આ ટ્રસ્ટીઓની સરખામણીમાં રામ મંદિર ટ્રસ્ટના નવા મહાસચિવ કૃષ્ણ મોહનને અત્યંત સમજદારીભર્યું વલણ બતાવીને કહ્યું છે કે, રામ મંદિરના મેનેજમેન્ટ અને સંચાલનમાં ખામીઓ રહી ગઈ હતી અને હવે આ ખામીઓ દૂર કરવાની છે. ચોરીની ઘટનાના કારણે સમાજમાં બનેલા માહોલના કારણે આપણા ટ્રસ્ટની છબી ખરાબ થઈ છે અને આપણે બધા ટ્રસ્ટીઓ આ ખરાબ છબીને સુધારવાનો પ્રયાસ કરવાનો છે. કૃષ્ણ મોહન ટ્રસ્ટની ભૂલ સ્વીકારી જ નથી પણ તેમાં સુધારાની જરૂર હોવાનું પણ સ્વીકાર્યું છે. તેના કરતાં મોટી વાત એ છે કે, ટ્રસ્ટની ઈમેજ ખરાબ થઈ ગઈ હોવાનું પણ તેમણે નિખાલસતાથી સ્વીકાર્યું છે.

આ અભિગમ બધાંએ અપનાવવો જોઈએ ને ટ્રસ્ટની ઈમેજ સુધારવા માટે મચી પડવું જોઈએ.

દિલ્હીને વરસાદે ધમરોબ્યું, રેડ અલર્ટ

નવી દિલ્હી: ભારતીય હવામાન વિભાગે નવી દિલ્હીમાં વરસાદ અને ભારે પવન માટે 'રેડ અલર્ટ' જારી કર્યું હતું. રાષ્ટ્રીય રાજધાનીમાં મંગળવારે બપોરે વરસાદ પડ્યો હતો, જેનાથી ગરમીથી થોડી રાહત મળી.

ભારતીય હવામાન વિભાગ (આઇએમડી) એ અગાઉ ઓરેન્જ અલર્ટ જારી કર્યું હતું, જેમાં મોટાભાગના સ્થળોએ વાવાઝોડા, વીજળી અને પવનની ગતિ સાથે મધ્યમ વરસાદની સંભાવના રજૂ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ બાદમાં તેને સમગ્ર શહેર માટે 'રેડ અલર્ટ'માં અપડેડ કરવામાં આવ્યું હતું. તેણે ઘણી જગ્યાએ મધ્યમ વરસાદ અને અલગ અલગ સ્થળોએ ભારે વરસાદની આગાહી કરી છે, જેમાં મધ્યમ વાવાઝોડા અને વીજળી સાથે પવનની

ગતિ ૭૦ કિ.મી. પ્રતિ કલાક સુધી પહોંચી શકે છે.

મહત્તમ તાપમાન ૩૬ ડિગ્રી સેલ્સિયસની આસપાસ રહેવાની શક્યતા છે. દિલ્હીમાં લઘુત્તમ તાપમાન ૩૦ ડિગ્રી સેલ્સિયસ નોંધાયું હતું - જે બીજી જુલાઈ, ૨૦૨૪ પછીનું સૌથી વધુ તાપમાન છે, જ્યારે પારો ૩૦.૭ ડિગ્રી સેલ્સિયસના ન્યૂનતમ સ્તરે સ્થિર થયો હતો.

હવામાન વિભાગે જણાવ્યું હતું કે સવારે ૮.૩૦ વાગ્યે તાપમાન ૪૪.૭ ડિગ્રી સેલ્સિયસ જણાવ્યું હતું કારણ કે સાપેક્ષ ભેજ ૭૮ ટકા હતી, જેના કારણે હવામાન કપરું બન્યું હતું. લોધી રોડ હવામાન મથકે લઘુત્તમ તાપમાન ૩૦.૪ ડિગ્રી સેલ્સિયસ, પાલમમાં ૨૮.૩ ડિગ્રી સેલ્સિયસ, આખાંગરમાં ૨૮.૬ ડિગ્રી સેલ્સિયસ અને રિજમાં ૨૪.૯ ડિગ્રી સેલ્સિયસ નોંધાયું હતું.

દિલ્હી હાઈ કોર્ટે કોકોચ પાર્ટીના 'એક્સ' અકાઉન્ટને અનબ્લોક કરવાનો આદેશ આપ્યો

નવી દિલ્હી: દિલ્હી હાઈ કોર્ટે કોકોચ જનતા પાર્ટીના 'એક્સ' અકાઉન્ટને અનબ્લોક કરવાનો આદેશ આપ્યો હતો. કેન્દ્ર તરફથી હાજર રહેલા સોલિસિટર જનરલ તુષાર મહેતાએ કોર્ટને અકાઉન્ટ બ્લોક કરવાનું કારણ જણાવ્યું તે પછી જસ્ટિસ સ્વાઈ કાંતા શર્મા દ્વારા આ આદેશ આપવામાં આવ્યો હતો. મહેતાએ કહ્યું કે 'નીટ' પુન:પરીક્ષાને કારણે આ પગલું લેવામાં આવ્યું હતું કારણ કે કેટલીક પોસ્ટ વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓમાં અરાજકતા પેદા કરી શકે એમ હતું. તેમણે પછીથી કહ્યું કે પરીક્ષા હવે પૂરી થઈ ગઈ હોવાથી, હવે ચિંતાઓ રહી નથી.

આ રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લેતા, જસ્ટિસ શર્માએ એક્સ એકાઉન્ટ પુન:સ્થાપિત કરવાનો આદેશ આપ્યો અને કહ્યું કે બ્લોક્કિંગ ઓફર ઇલેક્ટ્રોન પ્રાથમિક ચિંતા હવે સંબંધિત નથી. પેપર લીક થયા પછી અગાઉની પરીક્ષા ૨૬

થયાના અઠવાડિયા પછી, ૨૧ જૂને 'નીટ'ની પુન:પરીક્ષા લેવામાં આવી હતી.

નીટ પહેલાથી જ પૂર્ણ થઈ ગઈ હોવાથી, હવે કોઈ ચિંતા સુસંગત નથી. આ સંજોગોમાં, તે આદેશ ૨૬ કરવામાં આવે છે. અરજ મંજૂર કરવામાં આવે છે, 'તેવો ન્યાયાધીશ શર્માએ આદેશ આપ્યો હતો. કોકોચ જનતા પાર્ટી એક યંગતામક સંગઠન તરીકે શરૂ કરવામાં આવી હતી પરંતુ નીટ પરીક્ષા ૨૬ થયા પછી ઉમેદવારો અને તેમના માતાપિતામાં ભારે રોષ ફેલાયો હતો અને યુવાનોમાં તેને મહત્વ મળ્યું હતું. મે મહિનામાં ભારતમાં તેનું 'એક્સ' અકાઉન્ટ હોલ્ડ પર મૂકવામાં આવ્યું હતું.

'એક્સ'ના મતે, જો પ્લેટફોર્મને અધિકૃત એન્ટિટી તરફથી માન્ય અને ચોચ રીતે વિનંતી મળે અને સમય સમય પર કોઈ ચોક્કસ દેશમાં ચોક્કસ સામગ્રીની એક્સેસ રોકવાની જરૂર પડી શકે તો આવી કાર્યવાહી કરવામાં આવે છે.

પહેલા પાનાનું ચાલુ

સુરતમાં બારે મેઘ

વિસ્તારમાં આઠ વર્ષા પહેલાં બાળકીના ડૂબી જવાથી મોતના અહેવાલો બહાર આવ્યા હતા.

મળતી માહિતી અનુસાર, કતારગામ વિસ્તારમાં બાવીસ વર્ષાથી રીશિતા રાજન મિશ્રી ધોધમાર વરસાદનો આનંદ માણવા માટે પોતાના ઘરના ઘાબા પર નહાવા માટે ગઈ હતી. આ દરમિયાન અચાનક આકાશમાંથી વીજળી રીશિતા પર આવીને પડી હતી અને યુવતી ઘાબા પર જ ઢળી પડી હતી. પરિવારને જાણ થતા તેને ઓસ્પિટલ ખસેડવામાં આવી હતી, પરંતુ તબીબોએ તેને મૃત જાહેર કરી હતી. મળતી માહિતી અનુસાર રીશિતાના લગ્ન છ મહિના પહેલાં જ થયા હતા. તો બીજી બાજુ માન દરવાજા વિસ્તારમાં રહેતી અલીના સ્કૂલથી પરત આવે ચાલી ત્યારે ઘરના દાદરની રેલિંગમાં શોર્ટ સર્કિટને કારણે તેને ઝટકો લાગ્યો હતો અને તે પડી ગઈ હતી. ઈજાગ્રસ્ત દીકરીને ઓસ્પિટલમાં માતા લઈ ગઈ હતી, પરંતુ તબીબોએ તેને મૃત જાહેર કરી હતી. અગ્રે ઉલ્લેખનીય છે કે સુરતમાં સોમવારે રોંદર વિસ્તારમાં બે જણને કરંટ લાગતા તેમનાં મોત થતાં હતાં.

દરમિયાન વરસાદી આફતોએ સુરત, નવસારીને બાનમાં લીધું હતું. મોટાભાગના રસ્તાઓ પર નદીઓ વહેતી હોય તેવા દૃશ્યો મોબાઇલમાં કેદ થયા હતા. રહેઠાણો સહિત બજારોમાં પણ પાણી ભરાતા વેપારીઓના માલસામાન પલળી ગયા હતા. વૃક્ષો પડી જવાની ઘટનાઓ ઘટી હતી. સ્થાનિક તંત્ર અને પોલીસ સહિતની ટીમોએ બચાવ કામગીરી કરી હતી. હવામાન વિભાગની આગાહી અનુસાર આજે વહેલી સવાર સુધી વરસાદની આગાહી છે.

૩૮ આરોપીની

ઇન્ડિયન મુજાફિદીન (આઈએમ) ના બેનર હેઠળ ફરીથી સંગઠિત થયા હતા. ૪૯ દોષિતને હત્યા, હત્યાનો પ્રયાસ, ગુનાહિત કાવતરું, રાજદ્રોહ, રાષ્ટ્ર વિરુદ્ધ યુદ્ધ ઇંગ્ડવું અને ગેરકાયદે અને આતંકવાદી પ્રવૃત્તિઓમાં સંડોવણી સહિતના આરોપોમાં દોષિત દેરવવામાં આવ્યા હતા.

સ્પેશિયલ સરકારી વકીલ અમિત પટેલે જણાવ્યું હતું કે સરકારે ટ્રાયલ દરમિયાન દોષિતો સામેના ભાગ પુરાવા હાથ કોઈ સમક્ષ રજૂ કર્યા હતા. હાથ કોર્ટે દોહ વર્ષથી વધુ સમય સુધી કેસની સુનાવણી કરી હતી અને આ વર્ષે ફેબ્રુઆરીથી, કેસની ટ્રેનિંગ સુનાવણી શરૂ થઈ હતી, એમ તેમણે જણાવ્યું હતું. આ પહેલીવાર બન્યું છે કે આટલી મોટી સંખ્યામાં દોષિતોને કોઈ પણ અદાલત દ્વારા એક જ સમયે મોતની સજા ફટકારવામાં આવી હોય. જાન્યુઆરી ૧૯૯૮ માં, તમિલનાડુની ટાટા કોર્ટે ૧૯૯૧ માં ભૂતપૂર્વ વડા પ્રધાન રાજીવ ગાંધીની હત્યાના કેસમાં તમામ ૨૬ દોષિતોને મૃત્યુદંડની સજા ફટકારી હતી.

વસઈ, નાલાસોપારા

હતી. હવામાન ખાતાએ મહાનગર માટે 'ઓરેન્જ' અલર્ટ જાહેર કર્યું હતું અને છૂટાછવાયા ભારે કે અતિભારે ઝાપટા પવનની અને કલાક દીઠ ૬૦થી ૭૦ કિલોમીટરની ઝડપે પવન ફૂંકાવોની આગાહી કરી હતી.

મુંબઈમાં વરસાદને કારણે સજીવિલી પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને મંગળવારે બધી શાળા અને કોલેજો બંધ રહી હતી.

પાલઘરમાં વિચાર - વસઈ વચ્ચે પૂર જેવી સ્થિતિ હતી. આમ છતાં, મંગળવારે સાંજે વરસાદનું શોર થયું હતું.

વિચારથી ચર્ચગેટની પહેલી બોલાલ ટ્રેન રાતના ૩.૫૭ વાગ્યે ઉપડી હતી. મધ્ય રેલવેમાં ટ્રેનો મોડી દોડતી હતી.

પાલઘરમાં ૩૮૯ પરિવારના ૧,૨૬૧ લોકોને પાલઘર, વસઈ અને વાડા તાલુકામાંની રાહત શિબિરમાં શિક્ષિત કરાયા હતા. વિચારમાં નેશનલ ડિઝાસ્ટર રિસ્પોન્સ ફોર્સ અને સ્ટેટ ડિઝાસ્ટર રિસ્પોન્સ ફોર્સની ટુકડી ગોકવાહ હતી. આ વિસ્તારમાં છેલ્લાં થોડાં દિવસથી સતત પડી રહેલા વરસાદને કારણે પૂર્ણ જેવી પરિસ્થિતિ ઊભી થઇ હતી.

જિલ્લા કલેક્ટર ઇંદુરાણી જાખડે જણાવ્યું હતું કે જિલ્લામાં અત્યાર સુધીમાં વરસાદને લીધે ૧૦ જણ માર્યા ગયા હતા. તેમાંના ત્રણ જણ તો છેલ્લાં ૨૪ કલાકમાં જ મૃત્યુ પામ્યાં હતાં.

નાશિક જિલ્લામાં ગોદાવરી નદી છલકાઇ હતી. જિલ્લાના નાશિક શહેર, ત્રંબકેશ્વર, દળતપુરી અને સુરગાણા તાલુકામાં અને વરસાદનાં પાણી ઘણી જગ્યાએ રસ્તા પર ભરાયાં હતાં. હવામાન વિભાગે આ વિસ્તારમાં વાદળ ફાટવાની ચેતવણી આપી હતી, પરંતુ તેમ નહોતું થયું.

અમરનાથ યાત્રા

કરી શકતું નથી. શ્રાઈન બોર્ડના અધિકારીઓ ગર્ભિત રીતે શ્રદ્ધાળુઓના સ્વાસ્થ્યના સિદ્ધાંતને સ્વીકારે છે, પરંતુ ખુલ્લેઆમ તેને કુદરતી પ્રક્રિયાને આભારી ગણાવે છે. શ્રાઈન બોર્ડના અધિકારીઓ કહેતા હતા કે ય્વોબલ વોર્મિંગ પણ પરિસ્થિતિને અસર કરી રહ્યું છે.

તેઓએ ઇન્કાર કર્યો હતો કે ગુફામાં તેની ક્ષમતા કરતાં વધુ શ્રદ્ધાળુઓ પહોંચી શક્યા હતા. ૧૯૮૬ની અમરનાથ દુર્ઘટના પછી, નીતિન સેન ગુપ્તા સમિતિએ ભલામણ કરી હતી કે ૭૫૦૦૦થી વધુ શ્રદ્ધાળુને યાત્રામાં ભાગ લેવાની મંજૂરી ન આપવામાં આવે.

જો કે, આવું ક્યારેય બન્યું નહીં. આ વર્ષે, અત્યાર સુધીમાં ૧૫૦૦૦૦ શ્રદ્ધાળુ ગુફામાં પહોંચ્યા છે.

પર્યાવરણવાદીઓ નારાજ છે. તેમનું કહેવું છે કે શ્રદ્ધાળુઓની સંખ્યામાં આટલો વધારો માત્ર ભરકના લિંગને પીળળવામાં જ ફાળો આપી રહ્યો નથી, પરંતુ યાત્રા માર્ગ પરના પર્વતોના પર્યાવરણને પણ નોંધપાત્ર નુકસાન પહોંચાડી રહ્યો છે. શ્રાઈન બોર્ડ યાત્રાળુઓની સંખ્યા ઘટાડવા માટે તૈયાર નથી.

યાત્રા શરૂ થઈ ત્યારથી, શ્રદ્ધાળુઓ ઉપરાંત, ગુફાની આસપાસ મોટી સંખ્યામાં સુરક્ષા કર્મચારીઓ હાજર છે. ભારે ભીડને કારણે અમરનાથ ગુફાની આસપાસ તાપમાનમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો છે, જોકે શ્રાઈન બોર્ડે છેલા બે કે ત્રણ વર્ષમાં ગુફાની અંદર તાપમાનને નિયંત્રણમાં રાખવા માટે પગલાં લેવાનો દાવો કર્યો છે.

ફરી એકવાર, વચતી ગરમીને એક પરિભળ તરીકે ટાંકવામાં આવી રહી છે.

કેન્ડિલવોક

feedback@bombaysamachar.com

વેનેઝુએલાની ડબલ ટ્રબલ:

સત્તાપલટાની સમાંતરે ભયાનક ભૂકંપ

વેનેઝુએલા હાલમાં તેના ઇતિહાસના સૌથી અભૂતપૂર્વ અને હૃદયદ્રાવક સમયગાળામાંથી પસાર થઈ રહ્યું છે, જ્યાં રાજકીય સત્તાનું પલટા અને કુદરતના પ્રકોપે એકસાથે દેશના કસોટી કરી છે. વર્ષ ૨૦૨૨ની શરૂઆતમાં જાન્યુઆરી મહિનામાં અમેરિકી સેનાની એક મોટી કાર્યવાહી દરમિયાન ભૂતપૂર્વ પ્રમુખ નિકોલસ માદુરોની ઘરપકડ કરવામાં આવી હતી અને તેમને તેમની પત્ની સાથે અમેરિકા લઈ જવામાં આવ્યા હતા. આ નાટકીય ઘટનાક્રમ પછી દેશની બાગડોર કેન્દ્રિય રોડરિજના હાથમાં આવી અને તે અંતરિમ પ્રમુખ તરીકે સત્તા સંભાળી રહ્યાં છે. વેનેઝુએલા હજી તો આ મોટા રાજકીય ફેરફાર અને નવી વ્યવસ્થા સાથે તાલમેલ મિલાવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યું હતું ત્યાં જ જૂન મહિનાના અંતમાં આવેલી એક અણધારી કુદરતી આફતે સમગ્ર દેશને હચમચાવી મૂક્યો. ૨૪ જૂનના રોજ માત્ર ૩૯ સેકન્ડના ગાળામાં આવેલા ૭.૨ અને ૭.૫ ની તીવ્રતાના બે વિનાશક ભૂકંપે દેશના મોટા ભાગના કાટમાળમાં ફેરવી દીધો. આ આંચકા એટલા શક્તિશાળી હતા કે તેણે વેનેઝુએલાના આધુનિક ઇતિહાસની સૌથી મોટી કુદરતી તબાહીનું સર્જન કર્યું છે.

આ કુદરતી આફતની ભયાનકતાનો અંદાજ સત્તાવાર આંકડાઓ પરથી લગાવી શકાય છે, જે મુજબ મૃત્યુઆંક ૨,૮૫૪ સુધી પહોંચી ગયો છે. જોકે, જમીની હકીકત અને અનધિકૃત અહેવાલો સૂચવે છે કે આ સંખ્યા ઘણી વધારે હોઈ શકે છે, પરંતુ સરકારી સ્તરે હાલમાં મુદ્દાઓ આશરે ત્રણ હજારની આસપાસ રાખવામાં આવ્યો છે. હજારો લોકો આ દુર્ઘટનામાં ગંભીર રીતે ઘાયલ થયા છે અને અસંખ્ય લોકો હજી પણ ગુમ છે, જેમના પરિવારજનો કાટમાળ વચ્ચે આશા અને નિરાશાની લડાઈ લડી રહ્યા છે. દરિયાકાંઠાના આસપાસના પ્રાંતો આ ભૂકંપનો મુખ્ય કેન્દ્ર બન્યા હતા, જ્યાં સેંકડો બહુમાળી ઇમારતો અને મકાનો પાતાના મહેલાની જેમ ધરાશયી થઈ ગયા છે. હોસ્પિટલો પોતાની ક્ષમતા કરતાં વધુ દર્દીઓથી ઉભરાઈ રહી છે, મુખ્ય રસ્તાઓમાં મોટી તિરાડો પડી ગઈ છે અને વીજળી તેમ જ સંદેશવ્યવહારનું માળખું સંપૂર્ણપણે ખોરવાઈ ગયું છે. આ આફતે હજારો લોકોને એક જ ઝાટકે બેધર કરી દીધા છે અને ૧૫,૦૦૦થી વધુ લોકો હજી પણ ખુલ્લા આકાશ નીચે અથવા અસ્થાયી તંબુઓમાં દિવસો વિતાવી રહ્યા છે. આ પરિસ્થિતિને વધુ ગંભીર બનાવવાનું કામ સતત આવી રહેલા ૮૦૦થી વધુ આફરટરોક્સે કર્યું છે, જેના કારણે બચેલા લોકોના મનમાં સતત ભયનો માહોલ બનેલો છે.

ભૂકંપ આવ્યા બાદના પ્રથમ ૭૨ કલાક વિજ્ઞાન અને બચાવ કામગીરીની દ્રષ્ટિએ અન્યત મહત્ત્વપૂર્ણ માનવામાં આવે છે, જેને 'ગોલ્ડન અવર્સ' કહે છે. આ સમય દરમિયાન સ્થાનિક પ્રશાસન અને સૈન્યને તીવ્ર ગતિએ કાટમાળ હટાવવાનું અને લોકોને જીવતા બહાર કાઢવાનું કામ કર્યું. હવે આ મહત્ત્વપૂર્ણ સમયગાળો વીતી ગયો હોવાથી કાટમાળ નીચેથી કોઈના જીવતા મળવાની સંભાવનાઓ નહિવત થઈ ગઈ છે. આ જ કારણે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરેથી આવેલી વિશેષ સર્ચ એન્ડ રેસ્ક્યુ ટીમોએ હવે પોતાનું કામ સમેટીને રાહત સામગ્રીની વહેંચણી પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કર્યું છે. આ વૈશ્વિક સંકટના સમયે દુનિયાભરના દેશોએ વેનેઝુએલા તરફ મદદનો હાથ લંબાવ્યો છે, જેમાં યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ સૌથી મોટો સહયોગી બનીને સામે આવ્યું છે. અમેરિકાએ પોતાની અત્યાધુનિક શોધખોળ ટીમો અને ભારે સાધનો મોકલવાની સાથે સાથે ૧૫૨૦ મિલિયન ડોલરની માનવીય સહાયની જાહેરાત કરી છે, અને તેની અનેક ટીમ હજી પણ અંતરિયાળ વિસ્તારોમાં કાર્યરત છે.

અમેરિકા ઉપરાંત લેટિન અમેરિકન પડોશી દેશો જેવા કે બ્રાઝિલ, મેક્સિકો, કોલંબિયા અને ઉરુગ્વેએ પ્રાદેશિક એકતાનું ઉત્કૃષ્ટ વર્ણન કર્યું છે. આ સંકટના કાળા ડિબાંગ વાકળાને ચીરીને પ્રગટિત નવા પંથે અગ્રેસર થશે તેમાં કોઈ શંકા નથી.

ફૂડ ને કલાઉડ: નો કોમેન્ટ!

સેન્ટ્રલ બેન્કના ગવર્નરોને હવે ગાઈડન્સ આપવામાં રસ નથી... જાણો, હોર્નુઝ સ્ટ્રેઈટના શાંતિ કરાર, વ્યાજ દર અને ઇન્ફ્લેશન વિશે આરબીઆઈ શું માને છે?

કવર સ્ટોરી
નિલેશ વાઘેલા

આજે અર્થશાસ્ત્રીઓ ફૂડ અને કલાઉડ (વરસાદ)ની સમસ્યામાં અટવાયેલા છે, ત્યાં સેન્ટ્રલ બેન્કના ગવર્નરો પણ મૂંઝવેલા છે. અર્થશાસ્ત્રમાં વ્યાજદર ખૂબ જ મહત્ત્વ ધરાવે છે. ખાસ કરીને અમેરિકાની ફેડરલ રિઝર્વ દ્વારા જાહેર થતાં વ્યાજદર અંગે લેવાતા નિર્ણય પર આખી દુનિયાની નજર હોય છે. આ વ્યાજદરની વધઘટ તો ઠીક, પરંતુ તે અંગેની અટકળો પણ આખા જગતનાં અર્થતંત્રો અને બજારોને હચમચાવી દે છે. આથી જ આખી દુનિયા જ્યારે ફેડરલ રિઝર્વના નવા ગવર્નર કેવિન ષ્ટ્રોમની કોમેન્ટો સાંભળવા કાન માંડીને બેઠી હતી, ત્યારે તેમણે અગાઉના કોઈ ગવર્નર નહોતો આપ્યો એવો આંચકો આપતા કહ્યું કે તેઓ વ્યાજદર અંગે કોઈ ગાઇડન્સ કે ફોરવર્ડ લૂકિંગ સ્ટેટમેન્ટ નહીં કરશે. ઘરઆંગણે પણ કંઈક આનું જ થયું છે. ભારતીય રિઝર્વ બેંક (આરબીઆઈ)ના ગવર્નર સંજય મલ્હોત્રાએ નાણાકીય બજારોને સ્પષ્ટ ભાષામાં કહી દીધું છે કે, આગામી મહિનાઓમાં વ્યાજદર વધશે એવી ધારણા રાખવી હજી વહેલી છે. રોકાણકારો, ઉદ્યોગો અને નીતિ નિર્માતાઓ વૈશ્વિક ભૂરાજકીય તણાવ, ફૂડ ઓઇલના ભાવમાં ઉત્તર-ચઢાવ અને અનિશ્ચિત યોમાસાની વચ્ચે અર્થતંત્રની દિશા સમજવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા છે ત્યારે આરબીઆઈએ ઉતાવળને સ્થાને સાવચેતીનો માર્ગ પસંદ કર્યો છે.

મલ્હોત્રાએ જણાવ્યું હતું કે વ્યાજદર વધારાની ચર્ચા કરવી વધુ પડતી વહેલી કે અતાર્કિક છે. આ નિવેદન દર્શાવે છે કે વૈશ્વિક અને સ્થાનિક આર્થિક પરિસ્થિતિ હજી ઘણા ઝડપથી બદલાઈ રહી છે. જો આરબીઆઈને ખાતરી હોત કે આગામી મહિનાઓમાં વ્યાજદર વધારવાની જરૂર પડશે, તો તે પોતાની નીતિની સ્થિતિ ન્યૂટ્રલમાંથી રિસ્ટ્રિક્ટિવ જાહેર કરત.

આ નિવેદન એવા સમયે આવ્યું છે જ્યારે અમેરિકા અને ઈરાન વચ્ચે થયેલા યુદ્ધવિરામને કારણે ગ્લોબલ ઓઇલ માર્કેટમાં રાહત જોવા મળી છે. પશ્ચિમ એશિયામાં વધેલા તણાવને કારણે ફૂડ ઓઇલના ભાવમાં મોટો ઉછાળો આવ્યો હતો, પરંતુ યુદ્ધવિરામ બાદ તેમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો થયો છે. ભારત માટે આ ખાસ મહત્ત્વનું છે કારણ કે દેશ તેની લગભગ નેવું ટકા ફૂડ ઓઇલની જરૂરિયાત આયાત દ્વારા પૂરી કરે છે.

ફૂડ ઓઇલના ભાવોનો સીધો અને પરોક્ષ બંને પ્રકારનો પ્રભાવ અર્થતંત્ર પર પડે છે. ફૂડ ઓઇલ મોંઘું થાય ત્યારે પરિવહન ખર્ચ વધે છે, ઉત્પાદન ખર્ચ વધી જાય છે અને ગ્રાહકોને વધુ ઈર્ષાણ્ય બની શકે છે. પરિણામે મોંઘવારી વધે છે અને કેન્દ્રીય બેંક પર વ્યાજદર વધારવાનું દબાણ ઊભું થાય છે. તોજેતરમાં ફૂડ ઓઇલના ભાવોમાં આવેલો ઘટાડો આરબીઆઈ માટે મોટી રાહત સમાન છે. આ રાહતની તાત્કાલિક અસરમાં ભારતની ૧૦ વર્ષના સરકારી બોન્ડની યિલ્ડ ત્રણ મહિનાની નીચી સપાટીએ આવી ગઈ હતી અને વ્યાજદર વધારાની અપેક્ષાઓ પણ ઘટી ગઈ હતી.

મલ્હોત્રાએ સ્પષ્ટ કર્યું હતું કે અમેરિકા-ઈરાન વચ્ચેનો યુદ્ધવિરામ કરાર હજી નાજુક છે અને ફૂડ ઓઇલ પુરવઠો સંપૂર્ણપણે સામાન્ય થવામાં સમય લાગી શકે છે. મધ્ય પૂર્વના સંઘર્ષો અચાનક ફરી ગંભીર સ્વરૂપ ધારણ કરી શકે છે અને જો ફૂડ ઓઇલ પુરવઠામાં ફરી ભલેલ પડે તો ભાવોમાં ફરી ઉછાળો આવી શકે છે. પાછલા સપ્તાહે ઉક્ત બંને દેશ વચ્ચે ફરી ઝરેલી મિસાઇલ ચક્રમ, તેમનો અંદાજ કેટલો સાચો છે એ પુરવાર કરે છે. આરબીઆઈ હજી પણ ડેટા આધારિત અભિગમ અપનાવી રહી છે. ભવિષ્ય વિશે અનુમાન લગાવીને નહીં, પરંતુ વાસ્તવિક આર્થિક આંકડાઓના આધારે નીતિ નક્કી કરવાની આરબીઆઈની રણનીતિ છે. આ અભિગમ

અને ખાદ્યપદાર્થોના ભાવ વધી શકે છે. ભારતના મોંઘવારી દરમાં ખાદ્ય મોંઘવારીનું મહત્ત્વનું યોગદાન રહે છે. તેથી, ભલે ઇંધણના ભાવ સ્થિર રહે, ખાદ્યપદાર્થોના ભાવમાં વધારો આરબીઆઈ માટે ચિંતાનો વિષય બની શકે છે. મલ્હોત્રાએ કહ્યું છે કે દેશ પાસે પૂરતા ખાદ્ય અનાજના જથ્થા ઉપલબ્ધ છે, જેના કારણે તાત્કાલિક પુરવઠાની સમસ્યાનો સામનો કરી શકાય છે. હાલમાં એક સકારાત્મક બાબત એ છે કે ભારતનો ગ્રાહક ભાવ સૂચકાંક (સીપીઆઈ) આરબીઆઈના ચાર ટકા લક્ષ્યાંકથી નીચે છે. આ પરિસ્થિતિ આરબીઆઈને નીતિગત સ્થિતિસ્થાપકતા આપે છે. વિશ્વના ઘણા દેશો હજી પણ ઊંચી મોંઘવારી સામે લડી રહ્યા છે, જ્યારે ભારત તુલનાત્મક રીતે અનુકૂળ સ્થિતિમાં છે. આ પરિસ્થિતિ આરબીઆઈને માત્ર મોંઘવારી નિયંત્રણ જ નહીં, પરંતુ આર્થિક વૃદ્ધિ અને નાણાકીય સ્થિરતા પર પણ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાની તક આપે છે. ફૂડ ઓઇલના ભાવ, હવામાનમાં ફેરફાર, વૈશ્વિક ભૂરાજકીય સંઘર્ષો અને રૂપિયાના વિનિમય દર જેવાં પરિબળો ભવિષ્યમાં ફરી દબાણ ઊભું કરી શકે છે. થોડા સમય પહેલાં રૂપિયો ડોલર સામે રેકોર્ડ નીચી સપાટીએ પહોંચ્યો હતો. નબળો રૂપિયા એક તરફ નિકાસકારોને ફાયદો કરાવે છે, પરંતુ બીજી તરફ આયાત મોંઘી બનાવે છે અને ખાસ કરીને તેલ આયાતના બિલમાં વધારો કરે છે.

આરબીઆઈએ સ્પષ્ટ કર્યું છે કે તે કોઈ ચોક્કસ વિનિમય દરનો લક્ષ્ય ધરાવતી નથી. કેન્દ્રીય બેંકનું મુખ્ય લક્ષ્ય બજારમાં અતિશય અસ્થિરતા અટકાવવાનું અને વિનિમય દરમાં વ્યવસ્થિત હલનચલન જાળવવાનું છે. જૂન મહિનાની નીતિ બેઠકમાં આરબીઆઈએ રૂપિયાને મજબૂત કરવા માટે અનેક પગલાં જાહેર કર્યાં હતાં. બેંકોને વિદેશી ચલણમાં ધાપણ એકત્ર કરવાની મંજૂરી, વિદેશી રોકાણ માટેના નિયમોમાં રાહત અને કર પ્રોત્સાહનો જેવાં પગલાંઓએ રૂપિયાને ટેકો આપ્યો છે. ભારતની વૈશ્વિક નાણાકીય બજારોમાં વધતી ભાગીદારી પણ સકારાત્મક સંકેત છે. ગયા વર્ષે ભારતીય સરકારી બોન્ડ્સનો સમાવેશ વૈશ્વિક ઊભરતા બજારના બોન્ડ ઇન્ડેક્સમાં થયો હતો. જો ભારતનો સમાવેશ બ્લમબર્ગ એન્ડોર્ગેટ બોન્ડ ઇન્ડેક્સમાં થાય તો વિદેશી મૂડીપ્રવાહમાં નોંધપાત્ર વધારો થઈ શકે છે. તેનાથી માત્ર રોકાણ જ નહીં પરંતુ ભારતીય બોન્ડ બજારની ઊંડાઈ અને વિશ્વસનીયતા પણ વધશે.

પાછલા કેટલાંક વર્ષોમાં ભારતે પોતાના મેક્રો આર્થિક પાયાને મજબૂત બનાવવામાં નોંધપાત્ર પ્રગતિ કરી છે. વિદેશી મુદ્રા ભંડાર મજબૂત છે, બેંકિંગ ક્ષેત્રની સ્થિતિ સુધરી છે અને રાજકોષીય શિસ્ત જાળવવાના પ્રયાસો ચાલુ છે. તેમ છતાં જોખમો હજી સમાપ્ત થયાં નથી. મધ્ય પૂર્વમાં ફરી તણાવ વધે તો ફૂડ ઓઇલના ભાવોમાં ઉછાળો આવી શકે છે. વૈશ્વિક અર્થતંત્ર ધીમું પડે તો ભારતની નિકાસ અને રોકાણ પ્રવાહો પર અસર પડી શકે છે. આરબીઆઈનો સંદેશ સ્પષ્ટ છે, આગામી નિર્ણયો મોંઘવારી, વૃદ્ધિ, ફૂડ ઓઇલના ભાવ, યોમાસાની સ્થિતિ અને વૈશ્વિક પરિસ્થિતિઓના આધારે લેવામાં આવશે. હાલ માટે વ્યાજદર સ્થિર છે, પરંતુ મૂળ મુદ્દો માત્ર વ્યાજદરનો નથી. મુદ્દો એ છે કે આરબીઆઈ વિશ્વભરના અનિશ્ચિત વાતાવરણ વચ્ચે ભારતના અર્થતંત્રને સ્થિરતા, વૃદ્ધિ અને વિશ્વાસ સાથે આગળ વધારવાનો પ્રયાસ કરી રહી છે. ગવર્નર મલ્હોત્રાના શબ્દોમાં કહીએ તો, પડકારો ભલે અનેક હોય, પરંતુ ભારત તેમને પહોંચી વળવા માટે સંપૂર્ણપણે તૈયાર છે. ■

આ તો સ્કેમ છે...

માનવું જ પડે કે અબ્દુલ કરીમ તેલગી પાસે સપનું, મહત્વાકાંક્ષા, કુનેહ અને આયોજન-શક્તિ ભારોભાર હતા. કમનસીબે એ બધાનો ઉપયોગ મોટી જગ્યાએ અને ગેરકાયદે પ્રવૃત્તિમાં થયો.

વિચાર કરો કે આ તેલગીએ માત્ર બે-પાંચ હજાર નક્કી સ્ટેમ્પ પેપર જ બનાવીને વેચ્યાનો સંતોષ નહોતો માન્યો. તેણે ૩૦૦ માણસોને એજન્ટ તરીકે કામે લગાડ્યા હતા. આ બધા એજન્ટ બેંકો, વીમા કંપનીઓ અને શેર દલાલી સંસ્થાઓ સહિતના મોટા ખરીદદારોને આ 'તેલગી શ્રાંડ' નક્કી સ્ટેમ્પ પેપર વેચતા હતા. તેલગીએ પોતાની આ ગેરકાયદે કામગીરી માત્ર મુંબઈ, મહારાષ્ટ્ર કે કર્ણાટક પૂરતી સીમિત ન રાખી. સરકારી સ્ટેમ્પ પેપર જેવી જ પ્રિન્ટિંગ અને વિતરણ વ્યવસ્થા ઊભી કરીને દેશના અનેક રાજ્યોમાં નક્કી સ્ટેમ્પ પેપર વેચવામાં આવ્યા હતા. આ માટે તેણે સરકાર દ્વારા કરાયેલી હરાજમાં જૂના પ્રિન્ટિંગ મશીનો અને કેટલાક કાયદેસર પરવાના પણ મેળવ્યા હતા. આને ધટાપે તેના નક્કી સ્ટેમ્પ પેપર એટલા બધા અસલી જેવા લાગતા હતા કે કોઈને લેશમાત્ર શંકા ન ગઈ. અલબત્ત, અંદાજે ૨૦૦ અબજ (ચોક્કસ રકમની કોઇને

તેલગીએ એક રાતે ડાન્સ બારમાં લાખો રૂપિયા ઉડાડ્યા હતા?

અબ્દુલ કરીમ તેલગી

સતત, બેકામ અને ઢગલાબંધ રૂપિયા આવવાથી સ્વાભાવિકપણે તેલગી સદંતર બદલાઈ ગયો. રાતોરાત જીવનશૈલી એકદમ વૈભવી બની ગઈ. અનેક મોંઘી કારો, ફ્લેટ્સ અને સંપત્તિઓનો માલિક બની ગયો. માત્ર પાર્ટીઓ અને મહેફિલો પાછળ જ કરોડો રૂપિયા ખર્ચાતા હોવાની પણ ચર્ચાઓ શરૂ થઈ ગઈ હતી. તેલગી વિશેના એક દાવાએ સૌને સ્તબ્ધ કરી મૂક્યા હતા. સમર્થનવિહોળા મીડિયા રીપોર્ટ્સ મુજબ તેણે મુંબઈની બારબાળાઓ પર કરોડો રૂપિયા ઉડાડ્યા હતા. જોકે, આ આંકડા મીડિયા અહેવાલો પર આધારિત છે અને તમામ વિગતો સત્તાવાર રીતે સાબિત થયેલી નથી. તેલગી નિયમિત રીતે મુંબઈના અનેક ડાન્સ બારમાં જતો હતો અને નોટોના બંડલો ઉડાડતો હતો એવું પછીથી પોલીસ તપાસમાં બહાર આવ્યું હતું. પોલીસે કેટલાક બાર માલિકો, કર્મચારીઓ અને બારબાળાઓનાં નિવેદનો પણ નોંધ્યા હતા. અબ્દુલ કરીમ તેલગી વિશેની એક સૌથી વધુ ચર્ચિત વિગતો મુજબ તેણે વર્ષ ૨૦૦૧માં મુંબઈના એક જ ડાન્સ બારમાં એક જ રાતે અંદાજે ₹૯૮ લાખ ઉડાડ્યા હતા. નોંધનીય છે કે ₹૯૮ લાખ એક જ રાતે ઉડાડવાનો દાવો ભારતીય અંદરવર્લ્ડ અને આર્થિક ગુનાના ઇતિહાસમાં સૌથી ચર્ચિત ઘટનાઓમાંનો એક છે. કહેવાય છે કે તેણે બારબાળાઓ પાછળ કુલ ₹૨૦ કરોડથી વધુ ફૂંકી નાખ્યા હતા. ફરી કહેવું પડે કે આ આંકડાને સત્તાવાર પુષ્ટિ મળી નહોતી પણ એ સમજી શકાય તેમ છે. અરે એ સમયની જાણીતી બારબાળા તરન્નુમ પાન સાથે તેનું નામ ખૂબ થયું હતું. આ સાંભળી-વાંચીને ભલભલા પીઠ બે નંબરિયાઓની આંખ પણ છાલિયા જેટલી પહોળી થઈ ગઈ હતી. (ક્રમશઃ) ■

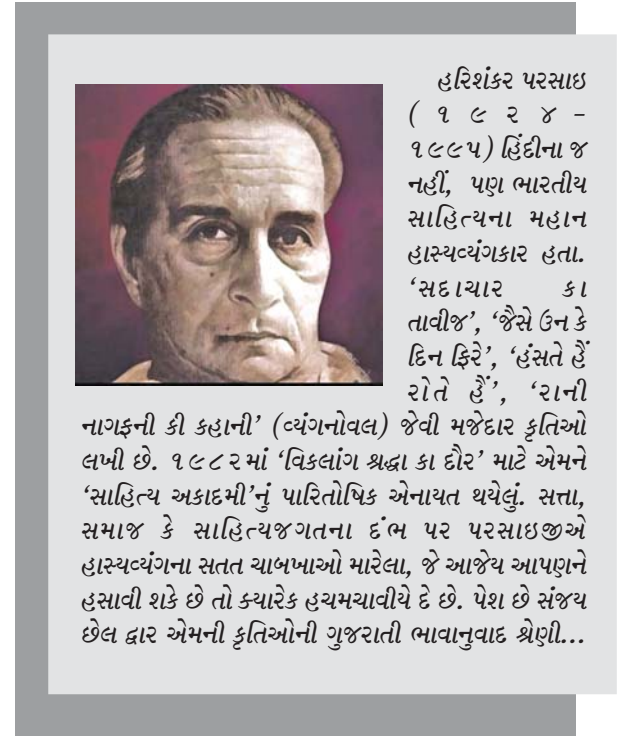
હરિશંકર પરસાઈની હાસ્યમેસ્તી

સંજય છેલ
feedback@bombaikamachar.com

ત્રણ હાસ્યકથા

નવી કોલમ

દંડ

આઝાદીનું ઘાસ

અમે ત્રણ મિત્ર ભણતા હતા ત્યારે ૧૯૪૨નું 'અંગ્રેજો ભારત છોડો' આંદોલન શરૂ થયું. નેતાએ અમને લલકાર્યા અને નારાજી શીખવતા: ગુલામીનાં ઘી, કરતાં આઝાદીનું ઘાસ સારું. અમે પણ ઉત્સાહમાં આવી ગયા. આંદોલનમાં જોરજોરથી ભાગ લીધો. જેલમાં પણ ગયા. નેતાનો એક જ નારો હતો: ગુલામીના ઘી કરતાં આઝાદીનું ઘાસ સારું. જેલમાંથી છુટ્યા. ભણતર પૂરું કર્યું. પછી દેશ આઝાદ થયો. અમે ડિગ્રીઓ મેળવી ને શહેરમાં નોકરી માટે ઘડકા ખાવા લાગ્યા.

હવે અમારા નેતા મોટા મંત્રી બની ગયા હતા. એક દિવસ અમે તેમના બંગલાની સામેથી પસાર થઈ રહ્યા હતા. જોયું તો બંગલાના આંગણમાં સરસ લીલ્લુંછમ ઘાસ પવનમાં લહેરાઈ રહ્યું હતું. દેશી ને વિદેશી જાતનું ઉત્તમ ઘાસ! અમારું મન લલચાઈ ગયું. અમને થયું કે 'આઝાદીનું ઘાસ' ખરેખર કેટલું સરસ હોય છે!

અમે બંગલામાં ઘૂસી ગયા. નેતાશ્રીને યાદ અપાવ્યું કે અમે એમના જ નેતૃત્વમાં આઝાદીની લડાઈ લડી હતી. અમે પણ નારા લગાવ્યા હતા: ગુલામીના ઘી કરતાં આઝાદીનું ઘાસ સારું.

મંત્રીશ્રીએ કહ્યું, 'હા, હશે હશે. પણ તમે અંદર કઇ રીતે આવ્યા? કામ શું છે?'
અમે કહ્યું, તમારા આંગણમાં આઝાદીનું કેટલું સરસ ઘાસ ઊંચું છે. અમને એમાંથી થોડું ખાવા આપોને.
'સોરી, તમને એ ઘાસ નહીં મળે. એ તો મારા પાળેલા ગાયોના ખવડાવવા માટે છે.' મંત્રીશ્રીએ કહ્યું.

અમરત્વ

એક સામાન્ય લેખક, મોડી રાતે 'અબૂ બિન આદમ'ની એક વાર્તા વાંચતા વાંચતા સૂઈ ગયો કે- એક રાતે, આદમના બેટા અબૂના કમરામાં એકદમ તીવ્ર પ્રકાશ થયો અને એક ફરિશ્તો પ્રગટ થયો. એના હાથમાં એક હિસાબની લાંબી ચોપડી હતી. ફરિશ્તાએ અબૂને કહ્યું: 'હું એ લોકોના નામ લખી રહ્યો છું, જે ઈશ્વરને પ્રેમ કરે છે.'

અબૂ બિન આદમે કહ્યું, 'મારું નામ એ લોકોની યાદીમાં લખી નાખો જે ઈશ્વરને નહીં પણ આસપાસનાં માણસોને પ્રેમ કરે છે.'

આ સાંભળતા જ ફરિશ્તો અદ્ભુત થઈ ગયો. બીજે દિવસે અબૂ ફરી ત્યાં આવ્યો ત્યારે એણે જોયું કે ઈશ્વરને યાદનારઓની યાદીમાં, એનું નામ સૌથી ઉપર છે!

એવામાં આટલી વાર્તા પછી અડધી રાતે પેલા લેખકની ઊંઘ ઉડી ગઈ!

પાણી પીને લેખકે આસપાસ જોયું કે એનો ઓરડો પણ તીવ્ર પ્રકાશથી ઝળાહળાં થઈ ગયો છે. એણે આંખો ચોળી તો સામે એને પણ એક ફરિશ્તો દેખાયો- સ્વેત વસ્ત્ર, સ્વેત દાઢી અને

વાળ, ચહેરાની આસપાસ સ્વર્ગીય આભા!

લેખકે પૂછ્યું, 'હે દિવ્ય પુરુષ! આપ કોણ છો ને અહીં શા કારણે પધાર્યા છો?'

ફરિશ્તો બોલ્યો, 'વત્સ, હું સાહિત્યનો ઇતિહાસ છું ને તમારા જેવી પ્રતિભાઓને અમર કરવા નીકળ્યો છું!'

લેખક ખૂબ ખુશ થયો. હાથ જોડીને કહેવા લાગ્યો, 'હે દેવ, હું પણ સાહિત્યનો સેવક છું. શું તમે મને અમર કરી શકો એમ છો?'

ફરિશ્તાએ ફરી એક નિર્મળ સ્મિત સાથે કહ્યું, 'અરે ગાંડા. એટલા માટે તો હું અહીં આવ્યો છું!'

એણે પોતાના હાથમાંની હિસાબના વહીખાતાની પોથી લેખક સામે મૂકીને કહ્યું, 'જો, આમાં એ લોકોના નામ નોંધી રહ્યો છું જે સાહિત્યમાં અમર થવા માંગે છે. તું પણ તારું નામ એમાં લખી નાખ.'

લેખક પેલા વહીખાતામાં લખેલાં નામોને વાંચવા માંડ્યો. વાંચતા વાંચતા એ ચોકચો. પછી એના ચહેરા પર વિષાદ છવાઈ ગયો અને પછી ઘૂણા જન્મી અને પછી રોષ કે ગુસ્સો...

આ બાજુ ફરિશ્તાએ પેન્સિલ આપતાં કહ્યું, 'આ લે પેન્સિલ, ચાલ તારું નામ ઉમેરી દે અમર લેખકોની યાદીમાં.'

લેખકે એ ફરિશ્તાને પૂછ્યું, 'પેન્સિલ છોડો. તમારી પાસે રબર છે?'

ફરિશ્તાએ કહ્યું, 'હા, રબર પણ છે. પણ નિયમ એવો છે કે તમે પેન્સિલ કે રબર બેમાંથી કોઈ એક જ ચીજ વાપરી શકો.'

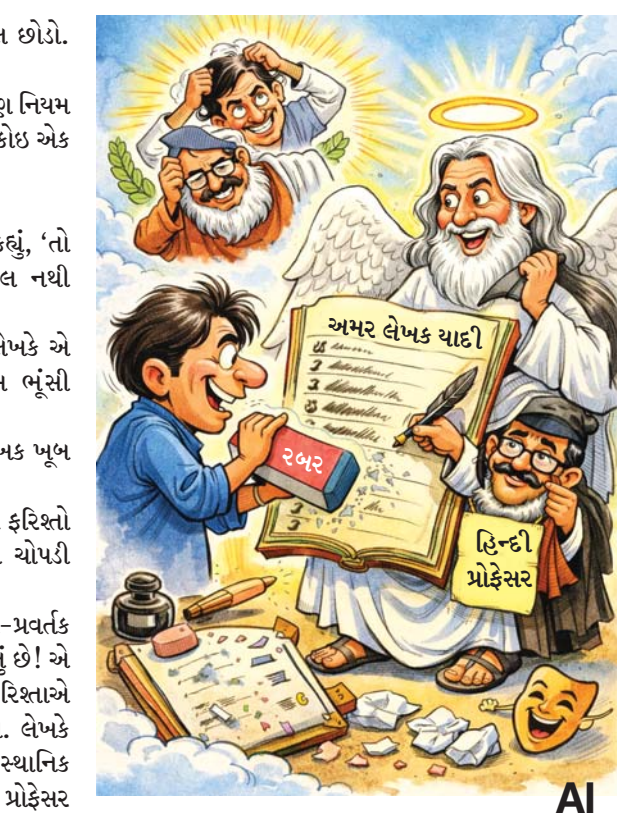
લેખકે જરાયે મુંઝાયા વિના તરત જ કહ્યું, 'તો ભલે, મને રબર જ આપો. પેન્સિલ નથી જોઈતી.'

ફરિશ્તાએ રબર આપી દીધી. પેલા લેખકે એ યાદીમાંથી ત્રણ-ચાર લેખકોના નામ ભૂંસી નાખ્યાં!

ફરિશ્તો અદ્ભુત થઈ ગયો ને પછી લેખક ખૂબ શાંતિથી સૂઈ ગયો.

બીજે દિવસે ફરીથી અડધી રાતે પેલો ફરિશ્તો આવ્યો અને હિસાબના વહીખાતાવાળી ચોપડી લેખકની સામે મૂકી.

લેખકે જોયું કે એનું નામ તો એક 'યુગ-પ્રવર્તક મહાન લેખક' તરીકે એ યાદીમાં લખાયેલું છે! એ તો ખૂબ ખુશ થઈ ગયો. પછી અચાનક ફરિશ્તાએ પોતાની નકલી દાઢી-મૂછ ઉતારી નાખી. લેખકે એને ઓળખી કાઢ્યો કે એ ફરિશ્તો તો સ્થાનિક જુનિયર કોલેજનો કોઈ મામૂલી હિંદી પ્રોફેસર

અબૂબ ગણબની દુનિયા

હેન્ડી શાસ્ત્રી feedback@bombaikamachar.com

તેલ અવીવની મોંઘવારી તેલ કાઢી નાખે

મુંબઈ માટે કહેવાય છે કે 'રોટલો મળી જાય પણ ઓટલો ન મળે.' સારા કે તગડા પાગરની નોકરી તો ટેલન્ટ હોય તો મળી જાય, પણ રહેવા માટેની જગ્યા મેળવવા ટેલન્ટ નહીં તગડું બેન્ક બેલેન્સ જોઈએ. એમાં પાછો ક્યો વિસ્તાર એ પણ મહત્વનું છે. વાલકેશ્વર- નેપિયન સી રોડ પર લીધેલી જગ્યા અને દૈનિક જીવનના ખર્ચનો હિસાબ કાંદિવલી - બોરીવલી કરતાં ઘણો વધારે હોય છે. એ જ રીતે વસઈ - વિરારનો હિસાબ કાંદિવલી - બોરીવલી કરતાં ઓછો હોય છે. તેમ છતાં વિશ્વનાં મોંઘાં શહેરોની સરખામણીમાં મુંબઈ સૌંદર્ય લાગી શકે છે. રહેણીકરણ માટે વિશ્વના સૌથી ખર્ચાળ શહેરની જાણકારી અનુસાર ઇઝરાયેલનું પાટનગર તેલ અવીવ સૌથી મોંઘુંદાર શહેર છે. સર્વે અનુસાર તેલ અવીવમાં રહેવા માટે

ટુ બીએચકે ફલ્ટ માટે એક મહિનાના પાંચથી છ હજાર શેકલ (શેકલ ઇઝરાયેલનું ચલણ છે અને તાજેતરનો એક શેકલનો વિનિમય દર ૩૧.૪૩ ભારતીય રૂપિયા છે) એટલે કે આશરે ૧,૮૬,૦૦૦ રૂપિયા થાય. વાલકેશ્વરમાં આટલી જગ્યા માટે એક લાખ રૂપિયા ગણી આપવા પડે. આમ મુંબઈની સરખામણીમાં તેલ અવીવ ૮૬% મોંઘું છે. ત્રણ બેડરૂમના ફલ્ટનું મહિનાનું ભાડું સામાન્યપણે ૧૧,૨૦૦ શેકલ (આશરે ૩,૪૭,૦૦૦ રૂપિયા) હોય છે. રેસ્ટોરાંમાં જમવાની ઇચ્છા થાય કે ફિલ્મ જોવાનો કે એવા બીજા કોઈ શોખ પૂરા કરવા હોય તો આ રકમમાં ઉમેરો કરતા જવાનું. મોંઘું એટલે કેટલું મોંઘું? ગણતા ચક્રર આવી જાય એટલું.

કોરિયા ક્યાં આવ્યું? છત્તીસગઢમાં... હેં!

શિહોર નામ કાને પડતાં જ ભાવનગર નજીકનું મંદિરો અને કાંસા-પિત્તળનાં વાસણોના ઉદ્યોગ માટે જાણીતું નગર જ યાદ આવે. જોકે, મધ્ય પ્રદેશના લોકો કહેશે કે મંદિરો માટે પ્રખ્યાત સિહોર અમારા રાજ્યમાં પણ છે. એમ તો ઇસ્ત લંડન સાઉથ આફ્રિકાનું શહેર છે અને બોમ્બે બીચ યુએસના ફ્લોરિડામાં છે. નામ પરથી એનું સ્થાન નક્કી કરવામાં ઘણી વાર ગોથા ખાઈ જવાય. સોલ ઓલિમ્પિક્સ તેમ જ ફાસ્ટ ઇન્ટરનેટ માટે નામના ધરાવતા દક્ષિણ કોરિયા અને કિમ જોંગ નામના તાનાશાહના દેશ તરીકે ઓળખાતા ઉત્તર કોરિયાને એ બંને એશિયાઈ દેશનાં નામ જરૂર સાંભળ્યાં હશે. હવે જો તમને ખબર પડે કે આપણા દેશના છત્તીસગઢમાં પણ એક કોરિયા છે તો? ચોંકી જવાય ને. અલબત્ત, અહીં જુલ્મી શાસન નથી કે નથી

પરમાણુ બોમ્બ બનાવવાની થતી કોશિશ કે અહીં ઓલિમ્પિક્સનું આયોજન પણ નથી થતું. છત્તીસગઢનો કોરિયા નામનો જિલ્લો પ્રાકૃતિક સૌંદર્ય, ગાઢ જંગલો અને ખનિજ સંપત્તિ માટે ખ્યાતિ ધરાવે છે. એનું નામ કોરિયા કેમ પડ્યું એનો રોચક ઇતિહાસ છે. પ્રાચીનકાળમાં આ વિસ્તાર કોરિયા પઠાર તરીકે જાણીતો હતો અને એની રાજધાનીનું નામ કોરિયાગઢ હતું. એને કારણે સમગ્ર વિસ્તારનું નામ કોરિયા પડી ગયું. બ્રિટિશ શાસનકાળમાં કોરિયા રજવાડું હતું અને સ્વતંત્ર ભારતમાં છત્તીસગઢ રાજ્ય બન્યું ત્યારે કોરિયાને જિલ્લો બનાવી દેવામાં આવ્યો. અહીંના મોટાભાગના લોકો ઉત્તર કોરિયાના કિમ જોંગથી અજાણ છે, પણ દક્ષિણ કોરિયા જેવો વિકાસ કરવાને પ્રાધાન્ય જરૂર આપે છે.

આ ૨૧મી સદી છે કે ૧૨મી?

૩૬ સંખ્યાના આંકડા ઊલટકેર થઈ ૬૩ થાય તો એનો અર્થ સમજતા અનેક લોકો રાજ્યના રેડ થઈ જાય. ૩૬ સંખ્યામાં ૩ અને ૬ એકબીજાથી પીઠ ફેરવીને બેઠા છે. બે વ્યક્તિ વચ્ચે આગ્રહાવાય હોય, લેશમાત્ર મનમ્નેષ ન હોય ત્યારે એમની વચ્ચે છત્તીસ (૩૬)નો આંકડો છે એમ કહેવાતું હોય છે.

બીજી તરફ બે વ્યક્તિને એકબીજા સાથે બહુ ફાવતું હોય, એમની વચ્ચે સ્નેહ - મિત્રતા હોય તો એમને ત્રેસક (૬૩)નો આંકડો હોવાનું કહેવાય છે. ૬૩ સંખ્યામાં ૬ અને ૩ એકબીજાને જુએ છે - સમુખ છે. ૨૦૧૪માં અસ્તિત્વમાં આવ્યા પછી ટેકનોલોજીના પ્રભાવી કેન્દ્ર તરીકે ઊભરી રહેલા તેલંગાણા રાજ્યમાં બનેલી એક એવી ઘટના બહાર આવી છે જે જાણ્યા પછી ૨૧મી સદીના આંકડા ઊલટકેર થઈ આપણે ૧૨મી સદીમાં જીવી રહ્યા છીએ કે શું એવો સવાલ અનેક લોકોને થયો હોય તો એ સ્વાભાવિક કહેવાય.

અલનિચ્ચો જેવી વૈજ્ઞાનિક પરિસ્થિતિને કારણે આ વર્ષે દેશમાં ચોમાસુ ખેંચાઈ ગયું છે એ જાણીતી વાત છે. અન્ય રાજ્યોની માફક તેલંગાણા પણ વરસાદની કાગડોળ રાહ જોઈ રહ્યું છે. મેઘના આગમન માટે આર્ટિફિશિયલ રેન કે બીજી કોઈ વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિ વિશે ચિંચાર કરવાને બદલે રાજ્યના જનગણ જિલ્લાનાં ગામડાંઓમાં પારંપરિક 'કપ્પાથલ્લી આટા'નું આયોજન કરવામાં આવ્યું. ચોંકી જવાય એવી વાત એ છે કે વરસાદ સારો થાય એ માટે ગામવાસીઓએ ડેડકાઓને હળદરનો લેપ કર્યો, ફૂલથી સજાવ કરી અને સરવસ કાઢી 'બરસો રે મેઘા બરસો'ની ધૂમમાં પ્રાર્થના કરી. આ જુલુસમાં મહિલાઓ તો હતી, કેટલાક યુવાનો પણ હાજર હતા. ડેડકાની પૂજા કરવાથી મેઘરાજા મહેરબાન થશે અને સારો વરસાદ વરસશે એવી આશા ગામ લોકોને બંધાઈ છે.

કચ્છી ચોવક

ફિશોર વ્યાસ

ગુજરાતીમાં કહેવાય છે કે, 'જેનું ખાચ તેનું જખોદે' જેનું અનાજ ખાતા હોય તેની જ બૂરાહ કરવી. તો, એવા જ અર્થની એક ચોવક છે કચ્છીમાં 'બાહ બાડી, છાય કે જાડી' કોણનું ખાઇને તેની સામે ગેરવર્તન કરનાર માટે આ ચોવકમાં 'બાહ' એટલે કે સ્ત્રી અને 'છાય' એટલે કે 'છાસ'નો પ્રયોગ કરવામાં આવ્યો છે. અહીં કટાક્ષે બૂરાહ 'બાડી' શબ્દ દ્વારા વ્યક્ત થયો છે.

તત્પજ્ઞાનમાં ચંચુપાત

કોઇની શ્રવણ શક્તિ નબળી હોય, એ ઓછું સાંભળે તો આપણે કહેતા હોઇએ છીએ કે આ તો બહેરો છે. કચ્છીમાં કહેવાય છે કે 'સાવ બોડો આય, હવે, બહેરા માણસને પૂછાય કંઈક અને એ જવાબ આપે કંઈક! ત્યારે તેવી વ્યક્તિ માટે એની ચોવક છે કે, 'બોડા બોડા જવાર ત ચેં કપાસિયાને ગુવાર!'

ઘણા લોકો કામચોર હોય છે. કામ કરવાની ક્ષમતા હોય. આવડત પણ હોય, પણ કામ ન કરવું હોય છતાં વગર કામ કર્યે ખાવા તો બરાબર જોઇએ. ખાવાના સમયની એ રાહ જ જોતા હોય છે. તેવા માણસો માટે ચોવક છે : 'ભગલ મેં ભાની, કે બાહ માની' આમ તો 'ભાની' નો અર્થ થાય હજમની કોષથી,

પણ એ શબ્દ અહીં કટાક્ષ યુક્ત વપરાય છે. 'માની' એટલો રોટલો. ટૂંકમાં 'મને ખાવાનું આપ' એવી માગણી તેને ભૂખ લાગે એટલે એ કરે !

કોઇ કાર્ય તો કર્યું હોય, નિષ્ણાપૂર્વક કર્યું હોય પણ તેનું પરિણામ શું આવશે તેની કલ્પના ન થઇ શકે ત્યારે ગુજરાતીમાં આપણે જેમ કહીએ છીએ કે, 'આ તો ભરેલું નાળિયેર છે', મતલબ પરિણામનું કંઈ કહી ન શકાય. એ જ રીતે કચ્છીમાં કહેવાય છે કે 'ભર્યો નાઇયર આય!' આવી સ્થિતિમાં કલ્પના જ કરવાની રહે. ખરાબ કલ્પના કે ખોટી - નકારાત્મક કલ્પના શા માટે કરવી ? સરસ ચોવક છે : 'મનના લાડું, મોરો કેર ખાય?' મતલબ કે કલ્પનામાં જ લાડુ ખાવાના

હોય તો, શું કામ મોળા ખાવા! સરસ મજાના મીઠા જ ખાવા! જેમાં ઘી-ગોળ છૂટથી વપરાયા હોય! અર્થાત્ નકારાત્મકતા પૂર્વક નહીં વિચારવાનું કાર્ય સિદ્ધ થાય તેવા પ્રયાસો કરતા રહેવાના.

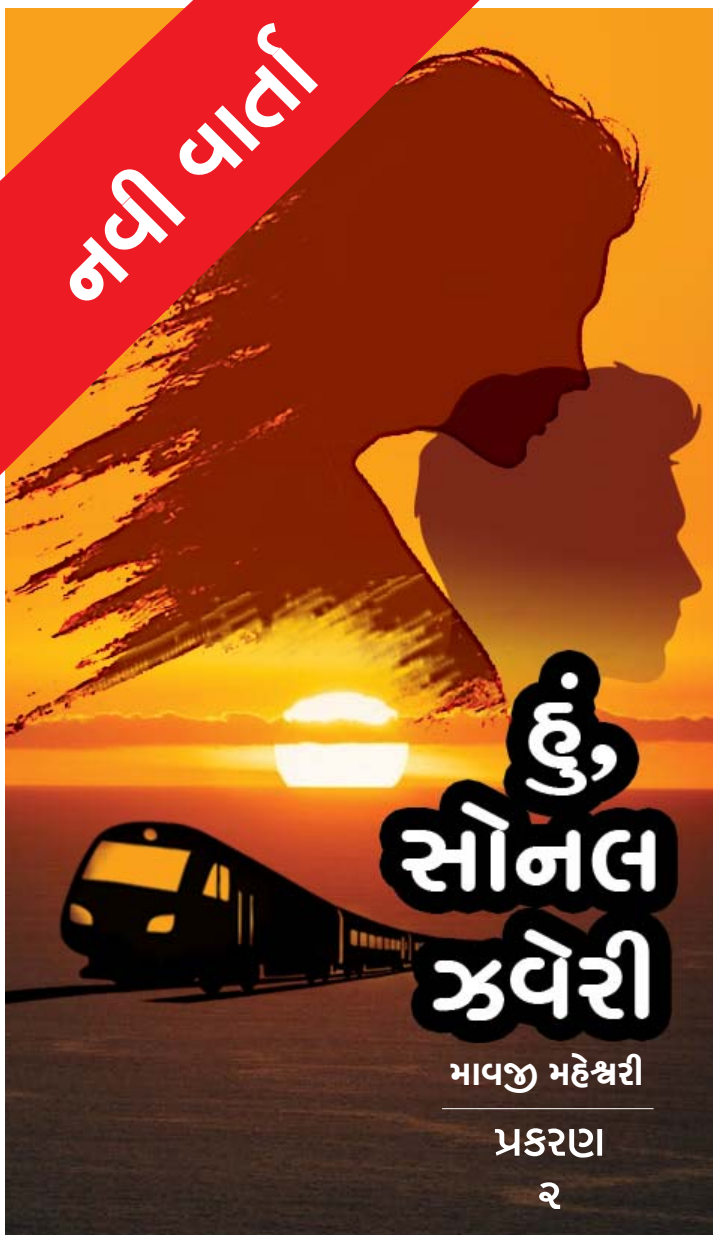
પોતાની લાચકાત કરતાં જયારે કંઈ પણ વધારે મળે ત્યારે મોટા ભાગે લોકો છકી જતા હોય છે. ચોવક છે : 'ભૂખે જી ઘી ભત નેં પિઇ. ઢીંગલા ડિસી ઢરી પિઇ' અર્થ એવો થાય છે કે, ભૂખ્યા લોકોના ભાગનું ઘી જમણવાર (ભત) માં વપરાય જાય! અને જમણવાર ઢીંગલાવાળા જ (શ્રીમંત લોકો) કરે!

દરેક બાબતની એક મર્યાદા હોય છે. આપણે કહેતા છીએ છીએ કે, મર્યાદામાં બહુ શોભે પણ એ વાત કચ્છી ચોવક આ રીતે તે વ્યક્ત કરે છે: 'માક જે પાણીએં ઊંઝા ન વિંજે' મતલબ કે ઝાકળના પાણીથી તરસ ન ઈપી, ઝાકળને પોતાની મર્યાદા હોય છે, એક 'મિદુ' જેટલી જ!

જીવનના કમ પર કટાક્ષ કરતી એક મસ્ત ચોવકનું સ્મરણ થાય છે. કહેવાય છે કે, 'માડુ ને ચિખડ પ્યો પ્યો વધે' માણસની સરખામણી બહુ સુંદર રીતે ચિખડાં સાથે કરવામાં આવી છે! પોતાની લાંબી વેલમાંથી પોપણા ઝળવતું ચિખડું એક જ જગ્યાએ પડ્યું પડ્યું પોતાનું કલ્પ વધાર્યા જ કરે, પછી ઉપયોગ બને! તેનું જ માણસનું છે, પડ્યા પડ્યા પણ વચ તો વધતી જ જાય. મોટા ભાગના ઘર અને સમાજને ઉપયોગી થાય અને કેટલાક...!!

'પાટણ પવાલા ખોટા પ માપ પ ખોટા?' સીધો અર્થ એ થાય છે કે, 'નાના' સાથે 'મોટા'ની સરખામણી ન થઇ શકે! આ ચોવક પર ફરી એક નજર નાખો બે વખત માત્ર એક અક્ષર 'પ'નો પ્રયોગ કરવામાં આવ્યો છે, એ એકાક્ષરી કચ્છી ભાષા જ કમાલ છે! અહીં 'પ' પણ ના અર્થમાં વપરાયો છે.

नवी वार्ता

हुं, सोनल जवेरी

भायजू महेश्वरी प्रकरणा २

सोनलना होठ अजुब रीते बीडायेला हता. तेणे इरी अेज अदाभां कहुं, मने लागे छे अत्यारे तमे एभोशनली हाथ लांबो कर्यो छे. बरोबर विचारी लेजे. हुं कोर् यीलायालु छोकरि नथी!

એકધારી ભાગતી ટ્રેન અચાનક ધીમી પડી અને ઊભી રહી ગઈ. સનતને થયું, ભલે ટ્રેન ઊભી રહે, આ રોમાંચક સમય પસાર જ ન થાય. છોકરીની આંખમાં ચિંતા દેખાઈ. તેણે કહ્યું, 'ટ્રેન કેમ ઊભી રહી ગઈ હશે?' 'ખબર નહીં, પણ હવે તમારું નામ તો કહો. નહીંતર એકબીજાનું નામ જાણીએ તે પહેલા જ સવાર પડી જશે.'

હું. પરમ દિવસે બપોર સુધી રોકાવાનો છું. કદાચ તમે પણ દિલ્હી જઈ રહ્યા છો. 'હું કેવા સંજોગોમાં મુસાફરી કરી રહી છું તે જાણણો તો ચોકી જશો. તમને અંદાજ પણ નહીં હોય કે મારી મુશ્કેલી શી છે.' સનતે જરા ભાવુક થઈને કહ્યું, 'મીસ સોનલ આઈ નો ઈટસ યોર પર્સનલ મેટર, બટ આઈ વોન્ટ ટુ નો અબાઉટ યુ. વોટ્સ પ્રોબ્લેમ? ઇફ યુ ડોન્ટ માઈન્ડ.'

નાનો છે. મારી જવેરી અટક અમસ્તી નથી સનત. 'હું, થોડું સમજાવું, બાકીનું સમજાઈ જશે. પણ ઘર છોડીને ભાગી નીકળવાનું કોઈ કારણ તો હશે ને?' બહુ લાંબી વાત છે. પૂરી વાત સમજવા માટે તમને મારી આખી ફિમિલીની હિસ્ટરી કહેવી પડે એમ છે. મારો પરિવાર જેટલો અમીર છે એટલો જ વિચિત્રતાઓથી ભરેલો છે. એ બધું કહેવા માટે ઘણો સમય જોઈએ. મારા ભાગી નીકળવા સાથે એવા કેટલાય કેટલાય રેફરેન્સ જોડાયેલા છે જે તમારા માટે સમજવા મુશ્કેલ છે.

Feedback section with 'તસવીરની આરપાર' and 'માટી એન.' logo. Includes a small illustration of a person's face.

પ્રકૃતિની અનોખી ભેટ: જાંબુ. Includes an image of a blueberry and text about its health benefits.

Fun World 1822 section with a colorful logo and a list of words for a game.

શબ્દલાલિત્ય section with two grids for word games: આડી યાવી and ઊભી યાવી. Includes a small image of a rascal.

ઓળખાણ પડી? section with a riddle about a raccoon and a word game section titled 'ચતુર આપો જવાબ'.

સુઝો - આજનો સવાલ section with a word puzzle and a section titled 'ફનવર્લ્ડમાં ઉમળકાભેર ભાગ લઈ સાચા જવાબ આપનારા વાચકોનાં નામ અહીં આપ્યાં છે.'

ગયા બુધવારના જવાબ section with a list of answers for a previous puzzle and a section titled 'ગુજરાત મોરી મોરી રે'.

પ્રવાસીઓને રાહત નહીં

વસઈ-વિરાર વચ્ચે ફરી ટ્રેન બંધ, મુંબઈ-પુણે વચ્ચે ટ્રેન વ્યવહાર હજુ ઠપ

મુંબઈ અને અમદાવાદ વચ્ચે ૪૯ ટ્રેન રદ કરતા પ્રવાસીઓને મોટો ફટકો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈ: છેલ્લા અઠવાડિયાથી અનરાધાર વરસાદના કારણે જનજીવન અસ્તવ્યસ્ત બન્યું છે, જેને કારણે લોકલ સહિત લાંબા અંતરની મેલ-એક્સપ્રેસ ટ્રેનસેવા પર ગંભીર અસર થઈ હતી. આજે અપેક્ષા પ્રમાણે વરસાદ નહીં પડતા મુંબઈની ત્રણેય (પશ્ચિમ, મધ્ય અને હાઉર લાઈન) લાઈનની લોકલ ટ્રેનસેવા મોડી પણ રેલવે ઘોડાવાઈ હતી. પશ્ચિમ રેલવેમાં ચર્ચગેટ-વિરાર સુધીની ટ્રેનસેવા પર બેક વાગી હતી, જ્યારે મધ્ય રેલવેમાં મુંબઈ-પુણે રેલ ટૂટ પણ મંગળવારે મોડી રાતે શરૂ થાય એવી શક્યતા છે. આ ઉપરાંત, મુંબઈ સહિત પાલઘર જિલ્લામાં ભારે વરસાદને કારણે લાંબા અંતરની મુંબઈથી અમદાવાદ/સૌરાષ્ટ્રની ટ્રેન-એક્સપ્રેસ ટ્રેન રદ કરવામાં આવી હતી જેનો ફટકો પ્રવાસીઓને પડ્યો હતો.

ભારે વરસાદને કારણે રેલવે ટ્રેક પર પાણી ભરા જતાં વસઈ-વિરાર વચ્ચે ટ્રેન સેવા બંધ પડી ગઈ હતી. (એજન્સી)

ભારે વરસાદનો ફટકો ફરી એકવાર લોકલ ટ્રેન સેવાને પડ્યો છે. પશ્ચિમ રેલવેએ હાલમાં ચર્ચગેટથી વસઈ રોડ વચ્ચે જ લોકલ સેવા ચાલુ છે, જ્યારે વસઈ રોડથી વિરાર વચ્ચેની લોકલ સેવા આગામી આદેશ સુધી બંધ રાખવામાં આવી છે. નિર્ધારિત માત્રા કરતા વધુ પાણી ટ્રેક પર હોવાથી લોકલની ટ્રેનસેવા સ્થગિત કરવામાં આવી છે.

ચર્ચગેટથી વસઈ વચ્ચે લોકલ ટ્રેને (જુઓ પાનું ૪) >>>

રેડ અલર્ટની ચેતવણી વચ્ચે મુંબઈમાં વરસાદે વિરામ લીધો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈ: મુંબઈમાં સતત બે દિવસથી મુશળધાર પડી રહેલા વરસાદનું જોર મંગળવારે થોડું ઓછું થયું હતું. હવામાન વિભાગે મંગળવારે રેડ અલર્ટની ચેતવણી આપી ભારે વરસાદની શક્યતા વ્યક્ત કરતા સ્કૂલ, કોલેજોમાં રજા આપી દેવામાં આવી હતી. સદનસીબે મંગળવારના વરસાદે વિરામ લેતા મુંબઈગરાએ રાહતનો શ્વાસ લીધો હતો. સાથે જ લોકલ ટ્રેન સહિત રોડ પરિવહન સેવા પણ સામાન્ય થઈ હતી. દિવસભરના આરામ પછી મુંબઈના

અમુક વિસ્તારમાં મોડી રાતે ફરી વરસાદ શરૂ થયો હતો. મુંબઈમાં શનિવારથી રેડ અલર્ટની ચેતવણી વચ્ચે ભારેથી અતિભારે વરસાદ રહ્યો હતો. સોમવારે પણ અગાઉ ઓરેન્જ અલર્ટને બાદમાં રેડમાં અપગ્રેડ કર્યા બાદ મંગળવાર માટે પણ રેડ અલર્ટ આપીને ભારે વરસાદની આગાહી કરી હતી. સ્કૂલ-કોલેજોમાં રજા આપીને પ્રશાસને પણ પરિસ્થિતીનો સામનો કરવાની તૈયારી રાખી હતી પણ સદનસીબે રેડ અલર્ટ (જુઓ પાનું ૪) >>>

ભારે વરસાદ અને સુસવાટાભર્યા પવનમાં ૮૦૦ વૃક્ષ તૂટી પડ્યાં: બીએમસી

ઝાડ તૂટતાં બચાવવા મુંબઈ યુનિવર્સિટી અને આઈઆઈટીની મદદ લેવાશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈ: આખા વર્ષ દરમિયાન તૂટી પડતાં વૃક્ષોમાંથી સરેરાશ ૫૦૦ ટકા વૃક્ષો એક જ દિવસમાં તૂટી પડ્યાં છે. છેલ્લા કેટલાય દિવસોથી મુંબઈમાં ભારે વરસાદ અને તીવ્ર પવન ફુંકારી રહ્યો છે, જેના કારણે અત્યાર સુધીમાં ૮૦૦ થી વધુ વૃક્ષો પડી ગયા હોવાનું પાલિકા કમિશનર અશ્વિની ભીડેએ જણાવ્યું હતું.

મુંબઈમાં અત્યાર સુધીના વરસાદમાં ઝાડ તૂટી પડવાને કારણે ૧૧ વર્ષના વિદ્યાર્થી સહિત ૧૮ વર્ષના યુવકનું મૃત્યુ થયું છે અને સંખ્યાબંધ વાહનો સહિત ઘુઠકાનો અને ઘરને નુકસાન થયું છે ત્યારે ઝાડ તૂટી પડવા માટે પાલિકા દ્વારા વૃક્ષોનું ટ્રિમિંગ બરોબર કરવામાં આવ્યું ન હોવાનું અને રસ્તાના સિમેન્ટ-કોંક્રીટીકરણના કારણે ઝાડ તૂટી પડ્યા હોવાના દાવાને પાલિકા કમિશનરે ઇગ્નાવી દેતા કહ્યું હતું કે એ વાતમાં જ જરા પણ તથ્ય નથી.

ઝાડ તૂટી પડવાની દુર્ઘટનાને રોકવા બાબતે કમિશનર ભીડેએ કહ્યું હતું કે ચોમાસાની ઋતુમાં વૃક્ષો પડી જતા રોકવા માટે વૃક્ષના નિષ્ણાતો અને મુંબઈ યુનિવર્સિટી અને આઈઆઈટી,

અમુક વિસ્તારમાં મોડી રાતે ફરી વરસાદ શરૂ થયો હતો. મુંબઈમાં શનિવારથી રેડ અલર્ટની ચેતવણી વચ્ચે ભારેથી અતિભારે વરસાદ રહ્યો હતો. સોમવારે પણ અગાઉ ઓરેન્જ અલર્ટને બાદમાં રેડમાં અપગ્રેડ કર્યા બાદ મંગળવાર માટે પણ રેડ અલર્ટ આપીને ભારે વરસાદની આગાહી કરી હતી. સ્કૂલ-કોલેજોમાં રજા આપીને પ્રશાસને પણ પરિસ્થિતીનો સામનો કરવાની તૈયારી રાખી હતી પણ સદનસીબે રેડ અલર્ટ (જુઓ પાનું ૪) >>>

માર્ગદર્શિકાઓમાં સુધારો કરવામાં આવશે
કમિશનર અશ્વિની ભીડેએ કહ્યું હતું કે રસ્તાની બાજુમાં આવેલા વૃક્ષોનો ખાસ સર્વે કરવામાં આવશે અને તેમને સુરક્ષિત બનાવવા માટે અગાઉની માર્ગદર્શિકામાં ફેરફાર કરવામાં આવશે. સર્વેક્ષણ દરમિયાન કાપવામાં આવતા વૃક્ષો માટે કોઈ અલગ પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરી શકાય કે? અથવા તેમના મૂળને મજબૂત કરવા માટે ચોક્કસ પદ્ધતિઓ લાગુ કરી શકાય કે એ બાબતે વૃક્ષ નિષ્ણાતોની મદદ લેવામાં આવશે.

મુંબઈ જેવી સંસ્થાઓની મદદથી તેમના રક્ષણ માટે પગલાં લેવામાં આવશે. મુંબઈમાં ૨૦૧૮ની વૃક્ષ ગણતરી મુજબ ૨૯ લાખ ૭૫ હજાર વૃક્ષો છે. તેમાંથી બે લાખ વૃક્ષો રસ્તાની બંને બાજુ છે. એવું જોવા મળ્યું છે કે રસ્તાની બંને બાજુનાં વૃક્ષો ઘણીવાર જોખમી પહેલા પાલિકાના ઉદ્યાન વિભાગ દ્વારા લગભગ એક લાખ વૃક્ષોનું ટ્રિમિંગ કરવામાં આવ્યું હતું. છતાં આ વર્ષે

ભિંડામાં પાણી ભરાયેલા રસ્તાઓ પર મુસાફરોની મદદે આવ્યો 'સ્પાઈડરમેન'

થાણે: મહારાષ્ટ્રના ભિંડામાં પાણી ભરાયેલા રસ્તાઓ પર ખાડાઓ ઓળંગવામાં લોકોને મદદ કરી રહેલા 'સ્પાઈડરમેન'ના પોશાકવાળા એક વ્યક્તિનો વીડિયો સોશલ મીડિયા પર વાઈરલ થયો છે. સોમવારે થાણે જિલ્લામાં ભારે વરસાદને કારણે ભિંડાની અને આસપાસના વિસ્તારોમાં પાણી ભરાઈ ગયા હતા. આ દરમિયાન શાહાબ મોમીન નામના એક કન્ટેન્ટ ક્રિએટરે સ્પાઈડરમેનનો પોશાક પહેરીને લોકોને મદદ કરવાનું શરૂ કર્યું હતું.

વીડિયોમાં શાહાબ બે બાળકોને પોતાના ખબા પર બેસાડીને પાણી ભરાયેલા રસ્તા પરથી સુરક્ષિત રીતે બહાર કાઢતો જોવા મળે છે. તે પૂર જેવા ભરાયેલા પાણીમાંથી વાહનોને આગળ વધારવામાં મદદ કરતો પણ દેખાય છે. મોમીને જણાવ્યું કે તેનો હેતુ માત્ર મદદ કરવાનો જ નથી, પણ રોડ મરામત અને ગટર સફાઈ પાછળ દર વર્ષે કરોડો રૂપિયા ખર્ચાતા હોવા છતાં દર ચોમાસે ભરાતા પાણીની નાગરિક સમસ્યા તરફ ધ્યાન દોરવાનો પણ છે. >>>

જળાશયોમાં પાણીની ભરપૂર આવક છતાં મુંબઈ પર પાણીકાપ હાલ પૂરતો ચથાવત્ રહેશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈ: મુંબઈ સહિત રાજ્યના મોટાભાગના વિસ્તારમાં છેલ્લા એક અઠવાડિયાથી મુશળધાર વરસાદ પડી રહ્યો છે, જેને પગલે મુંબઈને પાણી પૂરું પાડનારા જળાશયોમાં પણ વરસાદી પાણીની સારી એવી આવક થઈ છે. ભારે વરસાદને પગલે મુંબઈના પાણીના જથ્થામાં એક જ દિવસમાં ૧૨ ટકાનો વધારો થયો છે. સોમવારે જળાશયોમાં પાણીનું સ્તર ૧૯.૯ ટકા હતું તે મંગળવારે વધીને ૨૮.૯ ટકા થયું છે. જળાશયોમાં પાણીનું સ્તર વધ્યું છે, છતાં મુંબઈગરા પર લાદવામાં આવેલા ૧૦ ટકા પાણીકાપ અને ઔદ્યોગિક વપરાશ પર મુકવામાં આવેલા ૨૦ ટકા પાણીકાપને પાછો ખેંચવા માટે પાલિકા હાલ કોઈ ઉતાવળ કરવા માગતી ન હોવાનું પાલિકા કમિશનર અશ્વિની ભીડેએ કહ્યું

હતું. જળાશયોના કેચમેન્ટ એરિયામાં છેલ્લા ૨૪ કલાક દરમિયાન સારો એવો વરસાદ પડ્યો છે, જેને કારણે ફક્ત ૨૪ કલાકની અંદર પાણીનું સ્તર વધીને ૨૮.૯ ટકાએ પહોંચી ગયું છે, જે આ ચોમાસામાં સૌથી મોટો વધારો છે. જોકે હાલનો પાણીનો જથ્થો ગયા વર્ષના ૬૮ ટકા કરતા ઘણો ઓછો છે. મુંબઈ, થાણે સહિત રાજ્યના અનેક જિલ્લામાં થોડા દિવસથી ભારે વરસાદ પડી રહ્યો છે પણ વરસાદ જળાશયોથી દૂર હતો. છેવટે મંગળવારના ભારે વરસાદને પગલે શહેરના પાણીના જથ્થામાં અત્યાર સુધીનો સૌથી મોટો વધારો થયો છે. મુંબઈ મહાનગરપાલિકા દ્વારા જાહેર કરાયેલા આંકડા મુજબ, મુંબઈને પાણી પૂરું પાડતા સાત તથાવોમાં સંયુક્ત સંગ્રહ સોમવારે (જુઓ પાનું ૪) >>>

મુંબઈને ડૂબતી બચાવવા બીએમસી એનડીઆરએફ પાસેથી ભંડોળ મેળવશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈ: મુંબઈમાં છેલ્લા એક અઠવાડિયાથી મુશળધાર વરસાદ પડી રહ્યો છે. નદી-નાળા અને ગટરોની સફાઈ બાદ પણ ભારે વરસાદ દરમિયાન મુંબઈના નીચાણવાળા વિસ્તારોમાં પૂરજનક પરિસ્થિતિ નિર્માણ થઈને ઘૂંટણબંધ પાણી ભરાયાં હતાં. તેથી તેનો કાચમી ઉકેલ લાવવા માટે મુંબઈ મહાનગરપાલિકા નેશનલ ડિઝાસ્ટર રિલીફ ફંડ પાસેથી ભંડોળ મેળવવાનો પ્રયાસ કરી રહી હોવાનું મુંબઈ

ગટરોની સફાઈ બરોબર ન થઈ હોત તો મુંબઈ જળબંબાકાર થઈ ગયું હોત

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈ: શહેરના અનેક ભાગોમાં દિવસો સુધી પડેલા ભારે વરસાદને કારણે પાણી ભરાઈ ગયા અને સામાન્ય જનજીવન ખોરવાઈ ગયું હતું ત્યારે મુંબઈમાં ગટરોની સફાઈ ન થવાને કારણે પાણી ભરાયા હોવાની નારાજગી મુંબઈગરા વ્યક્ત કરી રહ્યા છે ત્યારે દિલ્હી, પુણે અને બેંગલૂરુ શહેરની સરખામણીમાં આ વખતે મુંબઈમાં વધુ વરસાદ થયા બાદ પણ ઓછું પાણી ભરાયું હતું અને જો ગટરોની સફાઈ ન થઈ હોત તો મુંબઈ જળબંબાકાર થઈ ગઈ હોત એવો દાવો પાલિકા કમિશનર અશ્વિની ભીડેએ કર્યો છે. મંગળવારે પાલિકા કમિશનરે પત્રકાર પરિષદમાં એવો દાવો કર્યો હતો કે મુંબઈ શહેરનો આકાર રક્ષાથી જેવો હોવાથી અને વરસાદના સમયે જ દરિયામાં ભરતી આવતી હોવાથી, મુંબઈમાં નીચાણવાળા વિસ્તારોમાં વરસાદી પાણી એકઠું થયું હતું. જોકે (જુઓ પાનું ૪) >>>

થાણેમાં બે દિવસ ઓછા દબાણ સાથે પાણીપુરવઠો થશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
મુંબઈ: છેલ્લા એક અઠવાડિયાથી સતત પડી રહેલા મુશળધાર વરસાદને પગલે વિસ્તારમાં રો વોટર પમ્પિંગ સ્ટેશનમાં મોટા પ્રમાણમાં ગાળ અને કચરો ફસાઈ ગયો હોવાથી પંપથી ડિસ્ચાર્જ થવાનું પ્રમાણ ઘટી ગયું છે. તેથી શુદ્ધ પાણીનો સ્ટોક જાળવી રાખવામાં અડચણ નિર્માણ થઈ રહી છે. તેથી આ પરિસ્થિતિ પર તાત્કાલિક ધોરણે ઉપાયચોજના કરવા માટે અંદર વોટર ડ્રાઈવિંગ ટીમના માધ્યમથી યુદ્ધના ધોરણે ગાળ અને કચરો કાઢવાનું કામ શરૂ કરવામાં આવ્યું છે. આ દરમિયાન ઉપલબ્ધ પાણીનું નિયોજન અને મુખ્ય વિતરણ વ્યવસ્થા સમતોલ રાખવા માટે શહેરમાં ઝોનિંગ પદ્ધતિએ પાણીપુરવઠો કરવામાં આવી રહ્યો છે. તેથી આગામી દિવસ થાણે શહેરમાં પાણીપુરવઠો અનિયમિત તેમ જ ઓછા દબાણથી થવાની શક્યતા છે. તેથી નાગરિકોને પાણી સંભાળીને વાપરવાની સલાહ આપવામાં આવી છે. >>>

નાશિક જિલ્લાના કેટલાક વિસ્તારમાં ઘોંઘામય વરસાદ

નાશિક: વાદળ ફાટવાની ચેતવણી વચ્ચે નાશિક જિલ્લાના કેટલાક વિસ્તારમાં મંગળવારે ઘોંઘામય વરસાદ પડ્યો હતો, જેના કારણે ગોદાવરી નદીમાં પૂર આવ્યું હતું એમ અધિકારીઓએ જણાવ્યું હતું. પરિસ્થિતિ અત્યાર સુધી નિયંત્રણમાં છે અને વરસાદ સંબંધિત કોઈ મોટી ઘટના બની નથી. નાશિક, ત્ર્યંબકેશ્વર, ઇગતપુરી અને સુરગાણા તાલુકામાં ભારે વરસાદ પડ્યો, પરંતુ કયાંય વાદળ ફાટવા જેવો વરસાદ નહોતો પડ્યો. ઉત્તર મહારાષ્ટ્ર જિલ્લાના અન્ય વિસ્તારોમાં મધ્યમ વરસાદ નોંધાયો (જુઓ પાનું ૪) >>>

મુખ્ય પ્રધાન ઇડલાવીસ પર ગંભીર આરોપો

અયોધ્યામાં શ્રી રામ મંદિરમાં દાન ચોરીના કેસના વિરોધમાં કોંગ્રેસે નાશિકના પંચવટીમાં પ્રખ્યાત કાલારામ મંદિરની બહાર વિરોધ પ્રદર્શન કર્યું. આ વિરોધ સમયે કોંગ્રેસના પદાધિકારીઓ સહિત વિસ્તારના સેંકડો નાગરિકોએ ભાગ લીધો હતો. સભાને સંબોધતા કોંગ્રેસના પ્રદેશ પ્રમુખ હર્ષવર્ધન સપકાળે મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસ પર ગંભીર આરોપો લગાવ્યા હતા. અમારા આંદોલનમાં લોકો ન આવે, એટલા માટે ફડણવીસે નાશિકમાં વાદળ ફાટવાની અફવા ફેલાવી. કોઈ પણ જોખમ ન હોવા છતાં ત્ર્યંબકેશ્વરમાં વાદળ ફાટવાનું છે તેવો હાઉ ઉભો કરવામાં આવ્યો, એવો આરોપ સપકાળે કર્યો હતો. ફડણવીસનો વહીવટ સુલતાની છે અને તેમને ખેડૂતો સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી. હાલમાં તેઓ પક્ષો તોડવામાં વ્યસ્ત હોવાની ટીકા પણ સપકાળે કરી હતી. તેમની આ ટીકા પર હવે ભાજપ તરફથી શું પ્રતિક્રિયા આપવામાં આવશે, તે જોવું મહત્ત્વનું રહેશે. >>>

શરદ પવાર એનડીએમાં જોડાવાની તૈયારી કરી રહ્યા છે?

મુંબઈ: ગયા મહિને ઠાકરે જૂથના છ સાંસદોએ નાથળ મુખ્ય પ્રધાન શિંદેના નેતૃત્વ હેઠળ પક્ષમાં પ્રવેશ કર્યો હતો. આ દરમિયાન વરિષ્ઠ નેતા શરદ પવારના નેતૃત્વ હેઠળની રાષ્ટ્રવાદી કોંગ્રેસ પાર્ટી પણ એનડીએમાં સામેલ થવા જઈ રહી છે તેવી ચર્ચાઓ રાજકીય વર્તુળોમાં જોર પકડ્યું હતું. તેવામાં જ રાષ્ટ્રવાદીના વરિષ્ઠ નેતા જયંત પાટીલ અને ભાજપના વિનોદ તાવડે વચ્ચે ગુપ્ત બેઠક થઈ હોવાના સમાચાર કેટલાક પ્રસાર માધ્યમોએ આપતાં આ ચર્ચાઓએ વધુ વેગ પકડ્યો હતો. જોકે, શરદ પવારના પુત્રી અને સાંસદ સુપ્રિયા સુળેએ આ તમામ ચર્ચાઓનું ખંડન કર્યું છે. "હાલમાં જે કંઈ પણ ચર્ચાઓ ચાલી રહી છે, તે જોઈને મને આશ્ચર્ય અને રમુજ થાય છે," એવી પ્રતિક્રિયા તેમણે આપી હતી. આથી શરદ પવાર ભાજપ સાથે જવાના છે તેવી અફવાઓ પર હાલ પૂરતો વિરામ મુકાયો છે. >>>

થાણેમાં કિલ્લાઓ અને ઘોંઘામય પ્રવાસીઓના પ્રવેશ પર પ્રતિબંધ

થાણે: મહારાષ્ટ્રના ઠાણે જિલ્લા વહીવટીતંત્રે ભારે વરસાદની આગાહીને પગલે, કિલ્લાઓ અને જળાશયો સહિતના તમામ પર્યટન સ્થળોએ પ્રવેશ પર આગામી આદેશ સુધી પ્રતિબંધ મૂક્યો છે. કલેક્ટર ડો. શ્રીકૃષ્ણ પંચાલ દ્વારા સોમવારે ડિઝાસ્ટર મેનેજમેન્ટ એક્ટ હેઠળ આદેશ જારી કરવામાં આવ્યો હતો. ચોમાસા દરમિયાન અકસ્માતો ટાળવા માટે કિલ્લાઓ, ઘોંઘા, રેમ, તથાવો અને નદીઓમાં પ્રવેશ પર પ્રતિબંધ મુકવામાં આવ્યો છે. છેલ્લા ત્રણ દિવસ દરમિયાન, જિલ્લાએ પાણી ભરાવાની, વૃક્ષો ઘરાશાયી થવા અને ટ્રાફિકની સમસ્યાનો સામનો કર્યો છે. ભારતીય હવામાન વિભાગે જિલ્લામાં અમુક સ્થળોએ ભારેથી અતિ ભારે વરસાદ અને અમુક સ્થળોએ ભારે વરસાદ સાથે ૭૦ થી ૮૦ કિમી પ્રતિ કલાકની ઝડપે (જુઓ પાનું ૪) >>>

પુષ્ટ મહિલાને માતા પિતાના ઘરે પાછા ફરવા રાજ્ય દબાણ કરી શકે નહીં: બોમ્બે હાઈ કોર્ટ

મુંબઈ: પોતે ક્યાં રહેવું એ નક્કી કરવા પુષ્ટ મહિલા કાયદેસર રીતે સક્ષમ છે અને રાજ્ય સત્તાવાળાઓ તેને તેના માતાપિતાના ઘરે પાછા ફરવા માટે દબાણ ન કરી શકે એમ જણાવી બોમ્બે હાઈ કોર્ટે તેલંગાણા પોલીસને ૨૧ વર્ષથી મહિલા સામે કોઈ પણ પ્રકારની જબરદસ્તી કાર્યવાહી ન કરવાનો આદેશ આપ્યો છે. કાર્યકારી મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ રવીન્દ્ર બુગે અને ન્યાયમૂર્તિ ગૌતમ અંબાજી

પુણે લોહગડ મર્કર કેસ કેતનની હત્યાના મહિનાઓ પહેલાં જ સિયા અને ચેતને 'ગુપ્ત રીતે લગ્ન' કર્યા હતાં

બંનેના ચોઈંગના વિશ્લેષણ પરથી લગ્નનો રહસ્યસ્ફોટ: પોલીસ ખાતરી કરી રહી છે
પુણે: લોનવલાના લોહગડ કિલ્લા પરથી ખીણમાં ઘેકલીને પુણેના રિયલ એસ્ટેટ કંપનીના ડિરેક્ટર અને ટ્રેકર કેતન અગરવાલની હત્યા કરવાના કેસમાં રોચક વળાંક આવ્યો છે. કેતનની હત્યાના આરોપસર ઘરપકડ કરાયેલી વાજતા સિયા ગોધલ અને તેના પ્રેમી ચેતન ચૌધરીનાં અમુક મહિના પહેલાં જ ગુપ્ત રીતે લગ્ન થઈ ગયાં હોવાનો રહસ્યસ્ફોટ તેમની વચ્ચેના ચોઈંગ પરથી થયો છે. જોકે પોલીસ આ બાબતે ખાતરી કરવા વધુ તપાસ કરી રહી છે. લોહગડ કિલ્લા પરથી ૧૮ જૂને કેતન અગરવાલ (૨૫)ને ખીણમાં ઘેકલી દેવામાં આવ્યો હતો. કેતનની (જુઓ પાનું ૪) >>>

PAC n DELIVER
INTERNATIONAL COURIER
Send parcels to your Children & loved ones in CANADA, UK, USA & WORLD WIDE including Garments, Farsan, Chocolates, Sweets, Gifts, Eatables, Medicines & any permissible item & get benefited with SPECIAL rates.
Contact : Mr. ANUJ SANGOI
8879991866
Email - sales@pacndeliver.com
"20 Yrs of Quality Service"